

Maria FILIPIAK

JEDENAŚCIE LAT PONTYFIKATU JANA PAWŁA II

16 X 1978 – 15 X 1989 r.

Jako kwartalnik Instytutu Jana Pawła II „Ethos” stara się podejmować w duchu „wolności kierowanej prawdą” szereg zagadnień ważnych, jak się wydaje, dla tak pojętego ethosu, a jednocześnie – i właśnie dlatego – stanowiących przedmiot pasterskiej troski obecnego Papieża. Dopełniając ten wybór tematów poszczególnych numerów odpowiednio sprofilowanym działem *Pontyfikat w oczach świata* oraz *Bibliografią*, usiłujemy choć po części podążać za przebiegiem tego pontyfikatu, a jednocześnie informować Czytelników o jego ważniejszych wydarzeniach i ich recepcji w Kościele i świecie. Nie możemy tego czynić zbyt szczegółowo, zmieniłoby to bowiem zasadniczo charakter pisma; możemy jednak i powinniśmy uwzględnić zgłaszany często pod naszym adresem postulat, by „Ethos” zamieszczał pełniejszy i bardziej systematyczny obraz różnorodnej, a tak intensywnej działalności obecnego Papieża. W ostatnim zeszycie roku będziemy więc zamieszczać *Przegląd wydarzeń* kolejnych lat pontyfikatu Jana Pawła II. Nie będzie to kalendarium w ścisłym sensie; taką kronikę Jego aktywności prowadzą inne czasopisma, wśród nich zaś przede wszystkim „L'Osservatore Romano”. Nie chcemy ich w tej roli zastępować, pragniemy natomiast – poprzez zestawienie wydarzeń o większym znaczeniu doktrynalnym i pastoralnym – odpowiedzieć na zapotrzebowanie tych Czytelników, którzy pragną znaleźć w „Ethosie” pełniejszą informację o działalności Patrona naszego Instytutu.

Poniżej prezentujemy więc *Jedenasty rok pontyfikatu*, obejmujący w porządku chronologicznym wydarzenia z okresu: 16 X 1988 – 15 X 1989. Z racji doktrynalnych (dla nas szczególnie ważnych) na podkreślenie zasługują przede wszystkim dokumenty papieskie, które wyróżniono kursywą.

Rozpoczynanie *Przeglądu* od jedenastego roku jest jednak nieco niezręczne. W szczególności skazuje go na nieusuwalną niekompletność, zmusza bowiem tych wszystkich, którzy zechcą zestawić różne wydarzenia bądź wypowiedzi Papieża, odczytać powiązania między nimi, zrozumieć podstawowe kierunki myśli i działań podejmowanych niekiedy przez szereg lat – do korzystania z innych źródeł. Choć więc z okazji dziesięciolecia pontyfikatu Jana Pawła II ukazało się szereg zestawień Jego papieskiej działalności (z których znów na wyróżnienie zasługuje przede wszystkim „L'Osservatore Romano”), to jednak pożyteczne wydaje się poprzedzenie *Jedenastego roku pontyfikatu* przypomnieniem ważniejszych dokonań pierwszego dziesięciolecia papieskiej posługi Jana Pawła II, obrazujących Jego niezwykle intensywną i różnorodną aktywność.

Dziesięciolecie pontyfikatu ma inną strukturę niż *Jedenasty rok*. Z powodu bogactwa materiału wydawało się stosowne wyodrębnić w nim trzy działy: *Dokumenty*, *Podróże apostolskie* oraz *Ważniejsze wydarzenia*. W wyborze materiału (który nie pokrywa się z żadnym dotąd opublikowanym) staraliśmy się uwzględnić

– obok wypowiedzi i zdarzeń ważnych dla całego Kościoła – te, które powinny szczególnie zainteresować Polaków. Dokumenty uporządkowane są chronologicznie, według daty ich oficjalnego ogłoszenia, z zaznaczeniem w miarę możliwości także daty ich napisania. W dziale tym zamieszczone są również te dokumenty dykasterii rzymskich, które – choć nie są opracowane przez Jana Pawła II – wydają się ważne dla charakterystyki Jego pontyfikatu. Nie uwzględniliśmy natomiast wydawanych corocznie listów okolicznościowych (na Światowy Dzień Misji, Powołań itp.). Wyjątek stanowią Orędzia na Światowy Dzień Pokoju oraz Listy do kapłanów na Wielki Czwartek. Nie sposób było też uwzględnić (nb. także w *Jedennastym roku*) tematyki katechez środowych, ani tym bardziej treści pouczeń towarzyszących cotygodniowym modlitwom „Anioł Pański”. Tym bardziej warto więc choć tu przypomnieć, że katechezy te – oprócz liturgicznych okresów: Adwentu, Bożego Narodzenia, Wielkiego Postu i Wielkanocy, wyznaczających własną tematykę środowych spotkań – poświęcił Jan Paweł II najpierw omówieniu cnót kardynałnych (w nawiązaniu do rozważań Papieża Jana Pawła I), następnie tzw. „teologii ciała” (1979 – 1984, por. *Mężczyznę i niewiastę stworzył ich*, Watykan 1986), zaś od roku 1984 – systematycznej refleksji, dla której punktem odniesienia jest *Skład Apostolski i Symbol Nicejsko-Konstantynopolitański* (por. *Wierzę w Boga Ojca Stworzyciela*, Watykan 1987 oraz *Wierzę w Jezusa Chrystusa Odkupiciela*, Watykan 1989). Osobną tematykę katechez środowych podjął ponadto Papież w Jubileuszowym Roku Odkupienia (25 III 1983 – 22 IV 1984, por. *Jubileuszowy rok Odkupienia 25 III 1983 – 22 IV 1984*, Watykan 1985).

DZIESIĘCIOLECIE PONTYFIKATU JANA PAWŁA II

16 X 1978 – 15 X 1988 r.

1979

I. DOKUMENTY

1 I – Orędzie [...] na XII Światowy Dzień Pokoju: *Osiągniemy pokój wychowując do pokoju* (napisane 8 XII 1978 r.).

15 III – Encyklika [...] *Redemptor hominis* (napisana 4 III).

8 IV – List [...] do wszystkich kapłanów Kościoła na Wielki Czwartek 1979 r.

25 IV – Konstytucja apostolska [...] *Sapientia christiana* o uniwersytetach i wydziałach kościelnych (napisana 15 IV).

27 IV – Konstytucja apostolska [...] *Scripturarum Thesaurus* dotycząca wydania typicznego neo-Wulgaty (napisana 25 IV).

12 V – List apostolski [...] *Rutilans agmen* do Kościoła w Polsce na jubileusz 900-lecia śmierci św. Stanisława (napisany 25 IV).

25 X – Adhortacja apostolska [...] *Catechesi tradendae* [...] o katechizacji w naszych czasach (napisana 16 X).

29 XI – List [...] *Inter sanctos* ogłaszający św. Franciszka patronem ruchu ekologicznego.

1980

1 I – Orędzie [...] na XIII Światowy Dzień Pokoju: *Prawda siłą pokoju* (napisane 8 XII 1979 r.).

2 I – List apostolski [...] *Patres Ecclesiae* na 1600-lecie śmierci św. Bazylego.

10 III – Orędzie [...] z okazji 1500-lecia urodzin św. Benedykta.

18 III – List [...] *Dominicae Cenaе* do wszystkich biskupów Kościoła *O tajemnicy i kulcie Eucharystii* (napisany 24 II).

6 IV – List [...] do Kościoła na Węgrzech o katechetycznej roli Kościoła.

5 V – Deklaracja Kongregacji Nauki Wiary o eutanazji.

15 V – List [...] do Konferencji Episkopatu Niemiec w związku ze sprawą Hansa Künga.

13 VI – List apostolski [...] *Amantissima providentia* na 600-lecie śmierci św. Katarzyny ze Sieny (napisany 29 IV).

11 VII – List apostolski [...] *Sanctorum altrix Mater Ecclesia* do przełożonych zgromadzeń reguły benedyktyńskiej na 1500-lecie narodzin św. Benedykta.

15 VIII – List apostolski [...] do całego Kościoła wzywający do modlitwy w intencji VI Synodu Biskupów.

1 IX – Dokument Stolicy Apostolskiej o wolności religijnej skierowany do sygnatariuszy Aktu Końcowego w Helsinkach.

20 X – Instrukcja Kongregacji Nauki Wiary o chrzcie dzieci.

2 XII – Encyklika [...] O Bożym miłosierdziu *Dives in misericordia* (napisana 30 XI).

31 XII – List apostolski [...] *Egregriae virtutis* ogłaszający świętych Cyryla i Metodego współpatronami Europy.

1981

1 I – Orędzie [...] na XIV Światowy Dzień Pokoju: *Chcesz służyć sprawie pokoju – szanuj wolność!* (napisane 8 XII 1980 r.).

31 III – List [...] *A Concilio Constantinopolitano* na 1600-lecie I Soboru Konstantynopolitańskiego i na 1550 rocznicę Soboru Efeskiego (napisany 25 III).

3 IV – Instrukcja Kongregacji Sakramentów i Kultu Bożego *Inaestimabile donum* w sprawie niektórych norm dotyczących kultu Tajemnicy Eucharystii.

12 V – List [...] do generała zgromadzenia misjonarzy na 400-lecie urodzin św. Wincentego à Paulo.

14 V – List apostolski [...] motu proprio *Familia a Deo instituta* ustanawiający Papieską Radę do Spraw Rodziny (miał być ogłoszony 13 V – napisany 9 V).

31 V – Orędzie [...] na Międzynarodowy Dzień Środków Społecznego Przekazu *Środki społecznego przekazu w służbie odpowiedzialnej wolności* (napisane 10 V).

16 VII – Orędzie [...] do uczestników Kongresu Eucharystycznego w Lourdes.

14 IX – Encyklika [...] *Laborem exercens* o pracy ludzkiej z okazji 90 rocznicy encykliki *Rerum novarum* (napisana 14 IX, miała być ogłoszona 15 V).

– List [...] do przełożonego karmelitów na 400-lecie śmierci św. Teresy z Avila.

8 XII – Motu proprio [...] *Beata Hedvigis*, ustanawiający Papieską Akademię Teologiczną w Krakowie.

15 XII – Adhortacja apostolska [...] *Familiaris consortio* o zadaniach rodziny chrześcijańskiej (napisana 22 XI).

31 XII – List [...] do biskupów Czechosłowacji o formacji kapłanów.

– Orędzie [...] do tych, którzy przybywają do Yaounde ze wszystkich stron Afryki na spotkanie zorganizowane z inicjatywy Papieskiej Rady Świeckich.

1982

1 I – Orędzie [...] na XV Światowy Dzień Pokoju: *Pokój – dar Boga powierzony ludziom* (napisane 8 XII 1981 r.).

6 I – List [...] do biskupów świata katolickiego wzywający do modlitw za Kościół w Chinach.

– List [...] do kardynała Františka Tomáška na 700-lecie śmierci bł. Agnieszki Praskiej.

25 III – Modlitwa [...] z okazji Wielkiego Czwartku 1982 roku dla wszystkich kapłanów Kościoła.

20 V – List [...] do kard. Agostino Casarolego o powołaniu Papieskiej Rady do Spraw Kultury.

12 VI – List [...] do wiernych w Chile.

15 VIII – List apostolski [...] do przełożonych zgromadzeń reguły franciszkańskiej *Radiabat velut* na 800-lecie urodzin św. Franciszka.

2 X – Motu proprio [...] *Tredecim anni* zatwierdzający statuty Międzynarodowej Komisji Teologicznej (napisany 6 VIII).

3 X – List apostolski motu proprio [...] *Qui res Christi gerit*, zatwierdzający kult bł. Jana z Fiesole (Fra Angelico).

7 X – Konstytucja apostolska [...] *Magnum matrimonii sacramentum* nadająca formę prawną Papieskiemu Instytutowi Studiów nad Małżeństwem i Rodziną działającemu przy Uniwersytecie Lateraneńskim.

28 XI – Konstytucja apostolska [...] *Ut sit validum*, nadająca Opus Dei statut prałatury personalnej.

1983

1 I – Orędzie [...] na XVI Światowy Dzień Pokoju: *Dialog na rzecz pokoju – wyzwaniem naszych czasów* (napisane 8 XII 1982 r.).

6 I – Bulla [...] *Aperite portas Redemptori*, ogłaszająca jubileusz 1950-lecia Odkupienia.

25 I – Konstytucja apostolska [...] *Divinus perfectionis Magister* w sprawie nowego prawodawstwa w procedurze procesów kanonizacyjnych.

- Konstytucja apostolska [...] *Sacrae disciplinae leges* promulgująca nowy Kodeks prawa kanonicznego.
- 7 II** – Dokument Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych *Normy dotyczące spraw kanonizacyjnych, które winny być zachowane w dochodzeniu diecezjalnym*.
- 25 III** – List [...] do biskupów całego świata z okazji prezentacji *Instrumentum laboris* na VI Sesję Generalną Synodu Biskupów.
- 27 III** – List [...] do kapłanów na Wielki Czwartek 1983 r.
- 3 IV** – List [...] do biskupów Stanów Zjednoczonych o zasadach stosunków między biskupami a zakonami w Kościele.
- 31 V** – Dokument Kongregacji Zakonów i Instytutów Świeckich *Istotne elementy nauczania Kościoła na temat życia konsekrowanego w zastosowaniu do instytutów oddających się pracy apostolskiej*.
- 12 X** – List [...] na III Światowy Dzień Wyżywienia *W imię solidarności ludzkiej i chrześcijańskiej*.
- 22 X** – Dokument Stolicy Apostolskiej *Karta Praw Rodziny*.
- 31 X** – List [...] do kard. J. Willebrandsa – przewodniczącego Sekretariatu Jedności Chrześcijan, na 500-lecie urodzin Marcina Lutera.

1984

- 1 I** – Orędzie [...] na XVII Światowy Dzień Pokoju: *Pokój rodzi się z serca nowego* (napisane 8 XII 1983 r.).
- 2 I** – List apostolski [...] motu proprio *Recognitio iuris* o ustanowieniu Papieskiej Komisji Interpretacji Kodeksu Prawa Kanonicznego.
- 11 II** – List apostolski *Salvifici doloris* [...] o chrześcijańskim sensie cierpienia ludzkiego.
- 7 III** – List [...] do kapłanów na Wielki Czwartek 1984 r.
- 25 III** – Adhortacja apostolska [...] *Redemptionis donum* [...] o konsekracji zakonnej w świetle Tajemnicy Odkupienia (napisana w 1 niedzielę Adwentu).
- 20 IV** – List apostolski [...] *Redemptionis anno* na temat Jerozolimy, świętego dziedzictwa wszystkich wierzących w Boga, miejsca, w którym zbiegają się drogi upragnionego pokoju dla ludów Bliskiego Wschodu.
- 5 V** – List apostolski [...] *Les grandes mystères* do biskupów Kościoła w sprawie pokoju w Libanie (napisany 1 V).
- 30 V** – List apostolski [...] *Die Dominico Paschae* do wszystkich biskupów Kościoła na zakończenie Jubileuszowego Roku Odkupienia (napisany 29 IV).
- 10 VI** – Dokument Sekretariatu dla Niechrześcijan *Postawa Kościoła wobec wyznawców innych religii* poświęcony zagadnieniom dialogu i misji.
- 6 VIII** – Instrukcja Kongregacji Nauki Wiary *O niektórych aspektach „teologii wyzwolenia”*.
- 15 VIII** – Orędzie [...] *Eucharystia a rodzina chrześcijańska* w związku z przygotowaniem do Międzynarodowego Kongresu Eucharystycznego w Nairobi.

23 VIII – Orędzie [...] do katolików litewskich na zakończenie obchodów 500-lecia śmierci św. Kazimierza.

11 XII – Adhortacja apostolska [...] *Reconciliatio et paenitentia* o pojednaniu i pokucie w dzisiejszym posłannictwie Kościoła (napisana 2 XII).

1985

1 I – Orędzie [...] na XVIII Światowy Dzień Pokoju: *Pokój i młodzi idą razem* (napisane 8 XII 1984 r.).

11 II – Motu proprio [...] *Dolentium hominum* ustanawiający Papieską Komisję Duszpasterstwa Służby Zdrowia.

3 III – Orędzie [...] do chrześcijańskich patriarchów Bliskiego Wschodu w sprawie pokojowego rozwiązania konfliktów w tym rejonie.

29 III – List apostolski [...] *Convenistis* do całego kleru Czechosłowacji z okazji obchodów 1100-lecia śmierci św. Metodego (napisany 19 III).

31 III – List apostolski [...] *Do młodych całego świata* z okazji międzynarodowego Roku Młodości (napisany 26 III).

– List [...] do wszystkich kapłanów Kościoła na Wielki Czwartek 1985 r.

15 IV – Orędzie [...] na XIX Światowy Dzień Środków Społecznego Przekazu *Środki społecznego przekazu w służbie chrześcijańskiej promocji młodzieży*.

2 VI – Encyklika [...] *Slavorum apostoli* w tysięczną rocznicę dzieła ewangelizacji świętych Cyryla i Metodego.

24 VI – Dokument Komisji do Spraw Stosunków Religijnych z Judaizmem *Żydzi i judaizm w głoszeniu Słowa Bożego i katechezie Kościoła katolickiego*.

16 VII – Orędzie [...] na Światowy Dzień Emigracji *Kościół lokalny wobec emigrantów*.

1986

1 I – Orędzie [...] na XIX Światowy Dzień Pokoju *Pokój jest wartością, która nie zna podziałów na Północ-Południe, Wschód-Zachód: jest tylko jeden pokój* (napisane 8 XII 1985 r.).

2 I – List [...] do Konferencji Episkopatów Europy.

24 I – Orędzie [...] na Światowy Dzień Środków Społecznego Przekazu *Kształtowanie opinii publicznej*.

11 II – Orędzie [...] do uczestników Zgromadzenia Kościoła Kubańskiego.

17 III – List [...] do wszystkich kapłanów Kościoła na Wielki Czwartek 1986 r.

22 III – Instrukcja Kongregacji Nauki Wiary *O chrześcijańskiej wolności i wyzwoleniu*.

21 IV – Konstytucja apostolska [...] *Spirituali militum curae* w sprawie ordynariatów wojskowych.

18 V – Encyklika *Dominum et vivificantem* [...] o Duchu Świętym w życiu Kościoła i świata.

- 21 VI** – List [...] do uczestników kolokwium na temat *Początki chrześcijaństwa w Livonii – Łotwie*.
- 28 VIII** – List apostolski [...] *Augustinum Hipponensem* [...] na 1600-lecie nawrócenia św. Augustyna Biskupa i Doktora Kościoła.
- 1 X** – Dokument Kongregacji Nauki Wiary *O duszpasterstwie osób homoseksualnych*.
- 4 XI** – List [...] do biskupów Stanów Zjednoczonych w sprawie seminariów i życia zakonnego.
- 30 XI** – Orędzie [...] do młodzieży całego świata z okazji Światowego Dnia Młodzieży.

1987

- 1 I** – Orędzie [...] na XX Światowy Dzień Pokoju *Rozwój i solidarność: dwie drogi wiodące do pokoju* (napisane 8 XII 1986 r.).
- 24 I** – Orędzie [...] na Światowy Dzień Środków Społecznego Przekazu *Środki społecznego przekazu w służbie sprawiedliwości i pokoju*.
- 22 II** – Instrukcja Kongregacji Nauki Wiary *O szacunku dla rodzącego się życia ludzkiego i o godności jego przekazywania*.
- 25 III** – Encyklika [...] *Redemptoris Mater* o Błogosławionej Maryi Dziewicy w życiu pielgrzymującego Kościoła.
- 13 IV** – List [...] do wszystkich kapłanów na Wielki Czwartek 1987 r.
- 22 IV** – List [...] do biskupów w związku z przekazaniem *Instrumentum laboris Synodu*.
- 5 VI** – List apostolski [...] *Sescentesima anniversaria* na 600-lecie Chrztu Litwy.
- 21 VI** – List [...] z okazji Międzynarodowego sympozjum na temat *Chryścianizacja Litwy*.
- 1 VIII** – List apostolski [...] *Spiritus Domini* z okazji 200 rocznicy śmierci św. Alfonsa Liguori.

1988

- 1 I** – Orędzie [...] na XXI Światowy Dzień Pokoju *Wolność religijna warunkiem pokojowego współżycia* (napisane 8 XII 1987 r.).
- 17 I** – Encyklika [...] *Sollicitudo rei socialis* z okazji 20 rocznicy ogłoszenia *Populorum progressio* (napisana 30 XII 1987 r.).
- 31 I** – List [...] *Juvenum patris* do przełożonego generalnego Salezjanów na 100-lecie śmierci Jana Bosco.
- 4 II** – List apostolski [...] *Duodecimum saeculum* z okazji 1200 rocznicy Soboru Nicejskiego II (napisany 4 XII 1987 r.).
- 14 II** – Poślanie *Magnum baptismi donum* do katolickiej wspólnoty ukraińskiej z okazji Tysiąclecia Chrztu Rusi Kijowskiej.
- 25 III** – List apostolski [...] do kapłanów na Wielki Czwartek 1988 r. (napisany 25 I).

8 IV – List do kard. Ratzingera, prefekta Kongregacji Nauki Wiary, w sprawie wprowadzenia w życie zaleceń Soboru Watykańskiego II i zagadnienia Wspólnoty Kapłańskiej Świętego Piusa X arcybiskupa Lefebvre'a.

22 V – List [...] do wszystkich osób konsekrowanych we wspólnotach zakonnych oraz instytutach świeckich z okazji Roku Maryjnego.

2 VI – Orędzie [...] do Zgromadzenia Ogólnego ONZ zebranego na trzeciej nadzwyczajnej sesji poświęconej rozbrojeniu (napisane 31 V).

18 VI – List apostolski [...] *Decessores nostri* o reformie Papieskiej Komisji do Spraw Ameryki Łacińskiej.

28 VI – Konstytucja apostolska [...] *Pastor Bonus* o reformie Kurii Rzymskiej.

2 VII – List apostolski [...] motu proprio *Ecclesia Dei* w sprawie arcybiskupa Lefebvre'a.

5 VIII – Orędzie [...] na Światowy Dzień Emigracji na temat *Katolicy świeccy a emigracja*.

15 VIII – List apostolski *Mulieris dignitatem* [...] z okazji Roku Maryjnego *O godności i powołaniu kobiety*.

II. PODRÓŻE DUSZPASTERSKIE

1. Zagraniczne

1979

25 I–1 II – Republika Dominikańska, Meksyk, Wyspy Bahama.

2 VI–10 VI – Polska.

29 IX–8 X – Irlandia, Stany Zjednoczone.

28 XI–30 XI – Turcja.

1980

2 V–12 V – Zair, Republika Kongo, Kenia, Ghana, Górna Wolta, Wybrzeże Kości Słoniowej (Afryka).

30 V–2 VI – Francja.

30 VI–12 VII – Brazylia.

15 XI–19 XI – Republika Federalna Niemiec.

1981

16 II–26 II – Pakistan, Filipiny, Guam, Japonia, Alaska (USA).

1982

12 II–19 II – Nigeria, Benin, Gabon, Gwinea Równikowa.

12 V–15 V – Portugalia.

28 V–2 VI – Wielka Brytania (Szkocja, Walia).

10 VI–13 VI – Argentyna.

15 VI – Szwajcaria.

29 VIII – San Marino.

31 X–9 XI – Hiszpania.

1983

2 III–10 III – Portugalia, Kostaryka, Nikaragua, Panama, Salvador, Gwatemala, Honduras, Belize, Haiti (Ameryka Środkowa).

16 VI–23 VI – Polska.

14 VIII–15 VIII – Francja.

10 IX–13 IX – Austria.

1984

2 V–12 V – Alaska, Republika Korei Południowej, Papua-Nowa Gwinea, Wyspy Salomona, Tajlandia.

12 VI–17 VI – Szwajcaria.

9 IX–21 IX – Kanada.

10 X–12 X – Hiszpania, Santo Domingo, Puerto Rico.

1985

26 I–6 II – Wenezuela, Ekwador, Peru, Trynidad i Tobago.

11 V–21 V – Holandia, Luksemburg, Belgia.

8 VIII–19 VIII – Togo, Wybrzeże Kości Słoniowej, Kamerun, Republika Środkowo-Afrykańska, Zair, Kenia, Maroko.

8 IX – Szwajcaria, Liechtenstein.

1986

31 I–10 II – Indie.

1 VII–8 VII – Kolumbia, Saint Lucia.

4 X–7 X – Francja.

18 XI–1 XII – Bangladesz, Singapur, Fidzi, Nowa Zelandia, Australia, Seszele.

1987

31 III–13 IV – Urugwaj, Chile, Argentyna.

30 IV–4 V – Republika Federalna Niemiec.

8 VI–14 VI – Polska.

10 IX–21 IX – Stany Zjednoczone, Kanada.

1988

7 V–18 V – Urugwaj, Boliwia, Peru, Paragwaj.

23 VI–27 VI – Austria.

10 IX–19 IX – Zimbabwe, Botswana, Lesotho, Suazi, Mozambik (Afryka).

8 X–11 X – Francja: Alzacja i Lotaryngia.

2. Na terenie Włoch

1978

29 X – Sanktuarium w Mentorella; **15 XI** – Asyż;

1979

18 V – Monte Cassino; **14 VIII** – Albano; **26 VIII** – Canale d'Agordo, Malga Ciapela (Marmolada), Belluno, Treviso; **1 IX** – Nettuno; **3 IX** – Albano; **8 IX** – Loreto, Ancona; **9 IX** – Grottaferrata; **13 IX** – Pomezia; **21 X** – Pompeja, Neapol.

1980

23 III – Castel S. Maria di Cascia, Norcia; **13 IV** – Turyn; **30 VIII** – Assergi (Tunel pod Gran Sasso), L'Aquila; **7 IX** – Velletri; **8 IX** – Frascati; **14 IX** – Siena; **20 IX** – Monte Cassino, Cassino; **28 IX** – Subiaco; **5 X** – Otranto; **25 XI** – Capodichina (Neapol), Potenza, Balvano, Avellino.

1981

19 III – Terni; **26 IV** – Sotto il Monte, Bergamo; **22 XI** – Collevalenza, Todi.

1982

12 III – Asyż; **19 III** – Rosignano Solvay, Sanktuarium w Montenero, Livorno; **18 IV** – Bolonia, San Lazzaro di Savena; **29 VIII** – Rimini; **15 IX** – Serra S. Abbondio (Klasztor w Fonte Avellana); **12 IX** – Sarmeola di Rubano, Padwa; **19 IX** – Albano; **29 IX** – Concesio, Brescia; **20 XI–21 XI** – Ponte di Valle Belice, Palermo.

1983

2 I – Rieti, Greccio; **19 III** – San Salvo; **20 V–22 V** – Mediolan, Desio, Seregno, Venegono, Monza, Sesto S. Giovanni; **18 VIII** – Palestrina; **3 IX** – Anzio.

1984

26 II – Bari, Bitonto; **27 V** – Viterbo; **16 VII–17 VII** – Masyw Adamello; **12 VIII** – Fano; **19 VIII** – Rocca di Papa; **2 IX** – Alatri; **5 X–7 X** – Lamezia Ter-

me, Serra S. Bruno, Paola, Catanzaro, Cosenza, Crotone, Reggio Calabria;
2 XI–4 XI – Mediolan, Varese, Pavia, Varallo, Arona; **29 XII** – Grottaferrata.

1985

24 III – Fucino, Avezzano; **11 IV** – Loreto; **26 V** – Salerno; **15 VI–17 VI** – Vittorio Veneto, Riese, Treviso, Wenecja, Porto Maghera Mestre; **30 VI** – Atri, Isola del Gran Sasso, Teramo; **14 IX** – Albano; **21 IX–22 IX** – Genua, Sanktuarium Madonna della Guardia; **18 X–20 X** – Cagliari, Iglesias, Oristano, Nuoro, Sassari.

1986

19 III – Prato; **8 V–11 V** – Forli, Cesena, Imola, Faenza, Brisighella, Ravenna, Cervia; **9 VIII** – Rocca di Mezzo, Piani di Pezza; **31 VIII** – Anagni; **6 IX–7 IX** – Aosta, Courmayeur; **14 IX** – Aprilia; **18 X–19 X** – Fiesole, Florencja; **26 X–27 X** – Perugia; **27 X** – Asyż.

1987

19 III – Civitavecchia; **23 V–25 V** – San Giovanni Rotondo, Monte Sant'Angelo, Manfredonia, Foggia, S. Severo, Lucera, Troia, Bovino, Ascoli Satriano, Cernigola, Amendola; **8 VII–14 VII** – Lorenzago di Cadore, S. Pietro di Cadore, Fortogna di Longarone; **2 XI** – Rocca di Papa; **5 XI** – Albano; **7 XI** – Grottaferrata.

1988

16 IV–17 IV – Weronia; **1 V** – Castel S. Elia, Civita Castellana, Nepi; **3 VI–7 VI** – Carpi, Modena, Fiorano, Fidenza, Piacenza, Castel S. Giovanni, Reggio Emilia, Parma, Bologna; **11 VI–12 VI** – Mesyna, Tindari, Reggio Calabria; **13 VII–22 VII** – Lorenzago di Cadore, Adamello, Col Cumano, Pietralba, Stava; **19 VIII** – Albano; **21 VIII** – Rocca di Papa; **2 IX–4 IX** – Turyn, Castelnuovo Don Bosco, Colle Don Bosco, Chieri.

III. WAŻNIEJSZE WYDARZENIA PONTYFIKATU

1978

- 16 X** – Wybór Kardynała Karola Wojtyły na Papieża.
– Pierwsze błogosławieństwo „Urbi et Orbi”.
- 22 X** – Inauguracja pontyfikatu Jana Pawła II.
- 12 XII** – Objęcie w posiadanie Bazyliki św. Jana na Lateranie.

1979

24 I – Mediacja Stolicy Apostolskiej w sporze pomiędzy Argentyną i Chile, uwieńczona podpisaniem traktatu pokojowego między obu państwami w Watykanie 14 X i 29 XI 1984 r.

29 IV – Beatyfikacje: Franciszek Coll Guitart (1812 – 1875), kapłan, dominikanin, założyciel zgromadzenia Sióstr Dominikanek od Zwiastowania Maryi, Hiszpan; Jakub Dezyderat Laval (1830 – 1864), kapłan ze zgromadzenia Ducha Świętego, misjonarz, Francuz.

30 V – Pierwszy konsystorz, na którym papież mianuje 14 nowych kardynałów (wśród nich biskupa Franciszka Macharskiego i biskupa Władysława Rubina).

2 X – Przemówienie [...] na XXXIV Sesji Zgromadzenia Ogólnego Narodów Zjednoczonych.

14 X – Beatyfikacja: Henryk de Ossó y Cervelló (1840 – 1896), kapłan, założyciel Towarzystwa Świętej Teresy od Jezusa, Hiszpan.

5 XI–9 XI – Plenarne zgromadzenie Świętego Kolegium Kardynałów (pierwsze od czterech wieków).

1980

14 I–31 I – W Watykanie Synod Partykularny Kościoła Holenderskiego.

24 III–27 III – I Synod Biskupów Ukraińskich.

21 III – Rozpoczęcie Roku Świętego Benedykta – Roku Europy.

2 VI – Przemówienie [...] podczas wizyty w siedzibie Organizacji Narodów Zjednoczonych do Spraw Oświaty, Nauki i Kultury (UNESCO).

22 VI – Beatyfikacje: Katarzyna Tekakwitha (1656-1680), dziewica, Indianka z plemienia Mohawków; Franciszek de Montmorency-Laval (1623 – 1708), pierwszy biskup Quebecu w Kanadzie, Francuz; Józef de Anchieta (1534 – 1597), jezuita, misjonarz, apostoł Brazylii, Portugalczyk; Maria od Wcielenia Guyart (1599 – 1672), urszulanka, misjonarka „matka Kanady”, Francuzka; Piotr od św. Józefa Betancur (1619 – 1667), tercjarz franciszkański, misjonarz na Kubie i w Gwatemali, założyciel Instytutu Braci Betlejemskich dla posługi ubogich, Hiszpan.

26 IX–25 X – V Ogólne Zgromadzenie Synodu Biskupów nt. *Rodzina chrześcijańska w świecie współczesnym*.

26 X – Beatyfikacje: Alojzy Orione (1872 – 1940), kapłan, założyciel zgromadzenia Synów Bożej Opatrzności i Małych Sióstr Misjonarek, Włoch; Bartłomiej Longo (1841 – 1926), świecki działacz katolicki, założyciel sanktuarium w Pompei i związanych z nim instytucji, Włoch; Maria Anna Sala (1829 – 1891), zakonnica ze zgromadzenia Sióstr Marcelinek, Włoszka.

25 XI–2 XII – II Synod Biskupów Ukraińskich.

1981

- 15 I** – Audiencja dla delegacji związku zawodowego „Solidarność” z Lechem Wałęsą.
- 16 I** – Przemówienie [...] do Korpusu Dyplomatycznego *Kościół wobec największych problemów współczesnego świata*.
- 18 II** – Beatyfikacje w Manili: Dominik Ibañez de Erquicia (1589 – 1633), kapłan, dominikanin, misjonarz i męczennik japoński, Hiszpan; Wawrzyniec Ruis (zm. 1637), ojciec rodziny, męczennik japoński, Filipińczyk; i 14 męczenników z Nagasaki (zmarłych w latach 1633 – 1637).
- 4 III** – Dokument Stolicy Apostolskiej na Międzynarodowy Rok Osób Upośledzonych.
- 13 V** – Zamach na Ojca Świętego na Placu Świętego Piotra w Rzymie.
- 31 V** – Powołanie stałej Rady Kardynałów do Spraw Gospodarczych Stolicy Apostolskiej.
- 7 VII** – Nominacja ks. biskupa Józefa Glempa prymasem Polski.
- 14 VIII** – Powrót Ojca Świętego z polikliniki Gemelli.
- 4 X** – Beatyfikacje: Alain de Solminihac (1593 – 1659), biskup, członek zakonu kanoników regularnych, Francuz; Alojzy Scrosoppi (1804 – 1884), kapłan, oratorianin, założyciel Sióstr Opatrzności, Włoch; Maria Repetto (1807 – 1894), zakonnica ze zgromadzenia Sióstr Nostra Signora del Rifugio del Monte Calvario, Włoszka; Maria od św. Ignacego Kaludyna Thévenet (1774 – 1837), założycielka zgromadzenia Sióstr Jezusa i Maryi, Francuzka; Ryszard Erminio Filippo Pampuri (1897 – 1930), lekarz, bonifratery, Włoch.

1982

- 16 III–18 III** – Drugie Zebranie Rady Kardynałów.
- 21 V** – Ustanowienie Papieskiej Rady do Spraw Kultury.
- 23 V** – Beatyfikacje: Andrzej Alfred Bessette (1846 – 1937), brat ze zgromadzenia Braci św. Krzyża, założyciel sanktuarium św. Józefa w Montrealu, Kanadyjczyk; Aniela Maria Astroch (1592 – 1665), kapucynka, reformatorka kapucynek-kларыsek, Hiszpanka; Maria Anna Rivier (1768 – 1838), zakonnica, założycielka zgromadzenia Sióstr Ofiarowania Najświętszej Maryi Panny, Francuzka; Maria Róża Melania Durocher (1811 – 1849), założycielka zgromadzenia Sióstr Najświętszych Imion Jezusa i Maryi, Kanadyjka; Piotr Donders (1809 – 1887), kapłan, redemptorysta, apostoł trędowatych na Jawie, Holender.
- 29 V** – Podpisanie wspólnej deklaracji papieża Jana Pawła II i arcybiskupa Canterbury Roberta Runcie.
- 20 VI** – Kanonizacja: bł. Kryspin z Viterbo – Piotr Fioretti (1668 – 1750), brat, kapucyn, Włoch.
- 3 X** – Beatyfikacje: Jan z Fiesole, Beato Angelico – Guido di Pietro (1387 – 1455), kapłan, dominikanin, malarz, Włoch; Salvator Lilli (1853 – 1895), kapłan,

franciszkanin, męczennik, Włoch; 7 towarzyszy męczenników armeńskich; Maria od Krzyża – Joanna Jugan (1792 – 1879), założycielka Małych Sióstr od Ubogich, Francuzka.

10 X – Kanonizacja: Maksymilian Maria Rajmund Kolbe (1894 – 1941), kapłan, franciszkanin, męczennik, Polak.

31 X – Kanonizacje: Joanna od Krzyża – Joanna Delanoue (1666 – 1736), założycielka zgromadzenia Św. Anny od Opatrzności, Francuzka; Małgorzata Bourgeois (1620 – 1700), założycielka zgromadzenia Notre Dame, Francuzka.

5 XI – Beatyfikacja w Sewilli: Aniela od Krzyża – Guerrero González (1846 – 1932), założycielka Sióstr od Krzyża, Hiszpanka.

23 XI–26 XI – II Sesja plenarna Kolegium Kardynalskiego.

1983

30 I–12 II – III Synod Biskupów Ukraińskich.

25 III – Otwarcie Drzwi Świętych (1950-lecie od śmierci Chrystusa).

15 V – Beatyfikacje: Maria Gabriela Sagheddu (1914 – 1939), trapistka, Włoszka; Alojzy Versiglia (1873 – 1930), salezjanin, biskup, wikariusz apostolski, męczennik, Włoch i Kalikst Caravario (1903 – 1930), kapłan, salezjanin, męczennik, Włoch.

20 VI – Beatyfikacja w Poznaniu: Urszula Julia Maria Ledóchowska (1865 – 1939), urszulanka, założycielka zgromadzenia Urszulanek Szarych, Polka.

22 VI – Beatyfikacje w Krakowie: Albert Adam Chmielowski (1845 – 1916), tercjarz franciszkański, założyciel zgromadzenia Braci Albertynów i Sióstr Albertynek, Polak; Rafał od św. Józefa – Józef Kalinowski (1835 – 1907), powstaniec, zesłaniec syberyjski, kapłan, karmelita, odnowiciel swego zakonu, Polak.

23 VI – Wspólna Deklaracja Jana Pawła II i prawosławnego Patriarchy Syryjskiego Antiochii.

29 IX–31 X – VI Ogólne Zgromadzenie Synodu Biskupów nt. *Pojednanie i pokuta w postannictwie Kościoła*.

13 X – Beatyfikacja: Maria od Jezusa Ukrzyżowanego Baouardy (1846 – 1878), karmelitanka bosa, Palestynka.

16 X – Kanonizacja: Leopold – Bogdan Jan Mandić (1866 – 1942), kapłan, kapucyn, „męczennik konfesjonału”, Chorwat.

30 X – Beatyfikacje: Dominik od Najświętszego Sakramentu Iturate y Zubero (1901 – 1927), kapłan z zakonu trynitarzy, Hiszpan; Jakub Cusmano (1834 – 1888), kapłan, założyciel zgromadzenia Misjonarzy Sług Ubogich i Sióstr Służebnic Ubogich, Włoch; Jeremiasz z Walacchia – Jan Kostist (1556 – 1625), brat kapucyn, Mołdawianin.

13 XI – Beatyfikacja: Maria od Jezusa Ukrzyżowanego, karmelitanka bosa (1846 – 1878), Arabka.

11 XII – Spotkanie z luterańską wspólnotą rzymską „Christuskirche”.

27 XII – Spotkanie z Ali Agcą w więzieniu.

1984

- 10 I** – Nawiązanie stosunków dyplomatycznych między Stolicą Apostolską i Stanami Zjednoczonymi.
- 23 I** – Spotkanie w Watykanie ministrów spraw zagranicznych Argentyny i Chile w celu podpisania wspólnej deklaracji o pokoju i przyjaźni w ramach pośrednictwa papieskiego przy rozwiązaniu sporu granicznego w strefie południowej.
- 1 II** – Ustanowienie Papieskiej Komisji do Autentycznej Interpretacji Kodeksu Prawa Kanonicznego.
- 18 II** – Porozumienia w sprawie rewizji poprawek do Konkordatu Laterańskiego między Stolicą Apostolską i Republiką Włoską.
- 19 II** – Beatyfikacje: Wilhelm Repin (1709 – 1794), męczennik, Francuz; 98 towarzyszy męczenników z Angers; Jan Chrzyciel – Albin Mazzucconi (1826 – 1855), kapłan, misjonarz i pierwszy męczennik Papieskiego Instytutu Misji Zagranicznych, Włoch.
- 27 II–10 III** – IV Zgromadzenie Kardynałów.
- 4 III** – Uroczysta Msza św. w bazylice Watykańskiej z okazji 500-lecia śmierci św. Kazimierza.
- 11 III** – Kanonizacja: Paula Aniela Maria Frassinetti (1809 – 1882), założycielka zgromadzenia Sióstr św. Doroty, Włoszka.
- 22 IV** – Uroczyste zakończenie Roku Świętego.
- 6 V** – Kanonizacje: Andrzej Kim (zm. 1846), kapłan męczennik, Koreańczyk; Paweł Chong, męczennik, Koreańczyk; Wawrzyniec Imbert (1796 – 1839), biskup, męczennik koreański, Francuz; Franciszek Symeon Berneux (1814 – 1866), biskup, męczennik koreański, Francuz oraz 99 męczenników koreańskich (zm. w latach 1839 – 1846 i 1866 – 1867).
- 23 VI** – Wręczenie Międzynarodowej nagrody Pawła VI szwajcarskiemu teologowi Hansowi Urs von Balthasar.
- 31 VII** – Ogłoszenie zasad opracowanych przez komisję watykańsko-włoską, dotyczącą instytucji i dóbr kościelnych, jako uzupełnienia do rewizji konkordatu.
- 25 VIII** – Msza św. w języku litewskim na zakończenie obchodów 500-lecia śmierci św. Kazimierza. (Uroczystość ta miała miejsce w Watykanie, ponieważ nie pozwolono ani papieżowi, ani sekretarzowi stanu przybyć na Litwę).
- 11 IX** – Beatyfikacja w Montrealu: Maria Leonia Alodia Virginia Paradis (1840 – 1912), założycielka zgromadzenia Małych Sióstr św. Rodziny, Kanadyjka.
- 30 IX** – Beatyfikacje: Klemens Marchisio (1833 – 1903), założyciel Instytutu Córek św. Józefa, Włoch; Fryderyk Albert (1820 – 1876), założyciel zgromadzenia Sióstr Wincentynek Maryi Niepokalanej, Włoch; Izydor od św. Józefa de Loor (1881 – 1916), brat ze zgromadzenia pasjonistów, Belg; Rafaela Maria Stefania Ybarra, wdowa de Villalonga (1843 – 1900), założycielka zgromadzenia Świętych Aniołów Stróżów, Hiszpanka.
- 21 X** – Kanonizacja: Michał Franciszek Alojzy Febres Cordero (1854 – 1910), zakonnik ze zgromadzenia Braci Szkół Chrześcijańskich, Ekwadorczyk.

25 XI – Beatyfikacje: Elżbieta od Trójcy Św. – Marie Joséphine Catez (1880 – 1903), karmelitanka bosa, Francuzka; Daniel Aleksy Brottier (1876 – 1936), kapłan ze zgromadzenia Ducha Świętego i Niepokalanego Serca N.M.P., Francuz; Józef Manyanet y Vivés (1833 – 1901), kapłan założyciel zgromadzenia Synów Świętej Rodziny i Misjonarek Córek Świętej Rodziny, Hiszpan.

1985

1 II – Beatyfikacja w Ekwadorze: Mercedes od Jezusa Molina (1828 – 1883), założycielka zgromadzenia Sióstr Błogosławionej Marii Anny od Jezusa, Ekwadorka.

2 II – Beatyfikacja: Anna od Aniołów Monteagudo (1600 – 1686), dominikanka, Peruwianka.

11 II – Ustanowienie Papieskiej Komisji Duszpasterstwa Służby Zdrowia.

3 III – Uroczyste obchody Międzynarodowego Roku Młodzieży i ustanowienie Międzynarodowego Dnia Młodzieży.

14 IV – Beatyfikacje: Maria Katarzyna od św. Róży – Konstancja Dominika Antonia Troiani (1813 – 1887), założycielka zgromadzenia Sióstr Franciszkanek Misjonarek od Niepokalanego Serca N.M.P. (Misjonarek Egipskich), Włoszka; Paulina von Mallinckrodt (1817 – 1881), założycielka zgromadzenia Sióstr Miłosierdzia chrześcijańskiego, Córek Maryi Niepokalanej, Niemka.

24 II – Konsystorz, na którym zostali włączeni do Kolegium Kardynalskiego dwaj Polacy: abp Andrzej Maria Deskur oraz abp Henryk Roman Gulbinowicz.

23 VI – Beatyfikacje: Benedykt Angelo Ercole Menni (1841 – 1914), kapłan z zakonu bonifratrów, założyciel zgromadzenia Sióstr Szpitalnych Najświętszego Serca Jezusowego, Włoch; Piotr Friedhofen (1819 – 1860), kapłan, założyciel zgromadzenia Braci Miłosierdzia Maryi Wspomożycielki, Niemiec.

15 VIII – Beatyfikacja w Kinszasie: Klementyna Anwarite Nengapeta (1914 – 1964), zakonnica ze zgromadzenia Świętej Rodziny w Bafwabaka, męczennica z Zairu.

21 IX – Beatyfikacja w Genui: Virginia Centurione, wdowa Bracelli (1587 – 1651), założycielka zgromadzenia Nostra Signora del Rifugio del Monte Carmel, Włoszka.

22 IX – 5 X – IV Synod Biskupów Ukraińskich.

6 X – Beatyfikacje: Dydak Alojzy od św. Wiktora (1627 – 1672), kapłan, jezuita, pierwszy męczennik na Wyspach Mariańskich, Hiszpan; Franciszek Gárate (1857 – 1929), brat zakonny, jezuita, Hiszpan; Józef Maria Rubino y Peralta (1864 – 1929), kapłan, jezuita, apostoł Madrytu, Hiszpan.

3 XI – Beatyfikacja: Tytus Anno Sjoerd Brandsma (1881 – 1942), kapłan, karmelita, męczennik, Holender.

11 X – Przemówienie do uczestników VI Sympozjum Biskupów Europejskich *Sekularyzacja i ewangelizacja w dzisiejszej Europie*.

17 XI – Beatyfikacje: Maria Teresa od Jezusa – Karolina Gerhardinger (1797 –

1879), założycielka zgromadzenia Ubogich Sióstr Szkolnych Matki Bożej, Niemka; Pius od św. Alojzego Campidelli (1868 – 1889), kleryk, pasjonista, Włoch; Rebeka Petra Ar-Rayés de Himlaya (1832 – 1914), zakonnica ze zgromadzenia św. Antoniego Maronity, Libanka.

21 XI–23 XI – III Plenarne Posiedzenie Kolegium Kardynalskiego.

24 XI–8 XII – II Nadzwyczajny Synod Biskupów dla upamiętnienia Soboru Watykańskiego II w 20 rocznicę jego zakończenia.

1986

7 II – Beatyfikacje: Kuriakose Eliasz Chavara (1805 – 1871), kapłan, założyciel zgromadzenia Karmelitów Maryi Niepokalanej, Hindus; Alfonsa od Niepokalanego Poczęcia – Anna Muttathupandathu (1910 – 1946), zakonnica ze zgromadzenia Klarysek III Zakonu św. Franciszka, Hinduska.

19 II – Audiencja dla Amina Dżemajela, prezydenta Libanu.

13 III–15 III – Spotkanie Ojca Świętego z biskupami Brazylii.

30 III – Audiencja dla George Shultza, sekretarza Stanu USA.

10 IV – Przemówienie do uczestników Międzynarodowego Kongresu Teologii Moralnej *Podstawowa relacja: Prawda – Dobro – Wolność*.

13 IV – Wizyta papieża w rzymskiej synagodze.

– Kanonizacja: Franciszek Antoni Jan Fasani (1681 – 1742), kapłan z zakonu franciszkanów konwentualnych, Włoch.

30 V – Przemówienie do uczestników międzynarodowego sympozjum na temat *Sobór Watykański II po dwudziestu latach*.

4 VIII – Beatyfikacja przez zatwierdzenie kultu: Jadwiga, Królowa Polski (1374 – 1399), apostołka Litwy.

4 X – Beatyfikacja w Lyonie: Antoni Chevrier (1826 – 1879), kapłan, założyciel Stowarzyszenia Księży z Prado, Francuz.

12 X – Kanonizacja: Józef Maria Tomasi (1649 – 1713), kardynał, zakonnik ze zgromadzenia teatynów, Włoch.

27 X – Światowy Dzień Modlitw o Pokój (Asyż).

19 XI – Beatyfikacja we Florencji: Teresa Maria od Krzyża Manetti (1846 – 1910), założycielka zgromadzenia Sióstr III Zakonu św. Teresy od Jezusa, Włoszka.

1987

13 I – Audiencja dla generała Wojciecha Jaruzelskiego, przewodniczącego Rady Państwa PRL.

5 II – Przemówienie do Roty Rzymskiej *O chrześcijańską interpretację kanonicznych zasad orzekania o nieważności małżeństwa*.

29 III – Beatyfikacje: Maria Pilar od św. Franciszka Borgiasza – Jakuba Martínez Garcíá (1877 – 1936), karmelitanka, męczennica, Hiszpanka; Teresa od Dzie-

ciątka Jezus i od św. Jana od Krzyża – Euzebia García y García (1909 – 1936), karmelitanka, męczennica, Hiszpanka; Maria Angeles od św. Józefa – Marcjanna Valtierra Tordesillas (1905 – 1936), karmelitanka, męczennica, Hiszpanka; Emanuel Domingo y Sol (1836 – 1909), kapłan, założyciel Kapłańskiego Stowarzyszenia Najświętszego Serca Pana Jezusa, Hiszpan; Marcelli Spínola y Maestre (1835 – 1906), arcybiskup Sewilli, założyciel zgromadzenia Służebnic Serca Bożego, Hiszpan.

3 IV – Beatyfikacja w Santiago: Teresa od Jezusa de Los Andes – Joanna Fernández Solar (1900 – 1920), nowicjuszka – karmelitanka, Chilijka.

1 V – Beatyfikacja w Kolonii: Teresa Benedykta od Krzyża – Edyta Stein (1891 – 1942), filozof, karmelitanka, męczennica, Żydówka.

3 V – Beatyfikacja w Monachium: Rupert Mayer (1876 – 1945), kapłan, jezuita, apostoł Monachium, Niemiec.

10 V – Beatyfikacje: Andrzej Karol Ferrari (1850 – 1921), kardynał, arcybiskup Mediolanu, Włoch; Ludwik Zefiryn Moreau (1824 – 1901), biskup Saint Hyacinthe w Kanadzie, Francuz; Piotr Franciszek Jamet (1762 – 1845), kapłan, odnowiciel Instytutu Dobrego Zbawiciela, Francuz; Benedetta Cambiagio Frassinello (1791 – 1858), założycielka zgromadzenia Sióstr Benedyktynek od Opatrzności, Włoszka.

6 VI – Audiencja dla Ronalda Reagana, prezydenta USA.

7 VI – Rozpoczęcie Roku Maryjnego.

10 VI – Beatyfikacja w Tarnowie: Karolina Kózka (1898 – 1914), dziewica, męczennica, Polka.

14 VI – Beatyfikacja w Warszawie: Michał Kozal (1893 – 1943), biskup sufragan włocławski, męczennik, Polak.

25 VI – Audiencja dla Kurta Waldheima, prezydenta Republiki Austriackiej.

28 VI – Beatyfikacja: Jerzy Matulaitis-Matulewicz (1871 – 1927), biskup wileński, odnowiciel zakonu marianów, założyciel zgromadzenia Sióstr Ubogich i Zgromadzenia Służebnic Jezusa w Eucharystii, Litwin.

11 IX – Spotkanie z przedstawicielami organizacji żydowskich na temat *Dar dialogu*.

21 IX–30 IX – V Synod Biskupów Ukraińskich.

1 X–30 X – VII Zgromadzenie Generalne Synodu Biskupów na temat *Powołanie i posłannictwo ludzi świeckich w Kościele i w świecie w 20 lat po zakończeniu Soboru Watykańskiego II*.

4 X – Beatyfikacje: Marcel Callo (1921 – 1945), robotnik, działacz katolicki, męczennik, Francuz; Antonia Mesina (1919 – 1935), dziewica, męczennica, Włoszka; Pierina Morosini (1931 – 1957), dziewica, męczennica, Włoszka.

18 X – Kanonizacja: męczennicy japońscy (beatyfikowani 18 II 1981 r.).

25 X – Kanonizacja: Giuseppe Moscati (1880 – 1927), świecki, lekarz, Włoch.

1 XI – Beatyfikacje: Arnold Julian Mikołaj Rèche (1838 – 1890), brat ze zgromadzenia Braci Szkół Chrześcijańskich, Francuz; Ulrika Franciszka Nisch (1882 –

1913), zakonnica ze zgromadzenia Sióstr Krzyża św. z Ingebohl, Niemka; Blandyna Maria Magdalena Merten (1883 – 1918), zakonnica ze zgromadzenia Sióstr Urszulanek z Góry Kalwarii, Niemka.

22 X – Beatyfikacja: Jerzy Haydock (1557 – 1584), kapłan, cysters, męczennik, Anglik oraz 84 męczenników angielskich (zm. w latach 1584 – 1679).

3 XII – Przemówienie na powitanie Patriarchy Konstantynopola Dimitriosa I *Aby odpowiedzieć wymogom chwili obecnej.*

22 XII – Przemówienie do Kolegium Kardynalskiego i Członków Kurii Rzymskiej *Maryjny wymiar Kościoła.*

1988

5 III – Przemówienie do uczestników zebrania Sekretariatu dla Niewierzących *Ideologie, mentalności i wiara chrześcijańska.*

17 IV – Beatyfikacje: Józef Nascimbeni (1851 – 1922), kapłan, założyciel zgromadzenia Małych Sióstr św. Rodziny, Włoch; Jan Calabria (1873 – 1954), kapłan, „ojciec ubogich”, założyciel zgromadzenia Ubogich Sług Opatrzności Bożej, Włoch.

24 IV – Beatyfikacje: Pietro Bonilli (1841 – 1935), kapłan, założyciel Instytutu Sióstr Świętej Rodziny ze Spoleto, Włoch; Franciszek od Jezusa, Maryji i Józefa – Palau y Quer (1811 – 1871), kapłan, karmelita bosy, założyciel Zgromadzenia Karmelitanek Misjonarek Terezjanek i Karmelitanek Misjonarek, Hiszpan; Kaspar Stanggassinger (1871 – 1899), kapłan, redemptorysta, Niemiec; Savina Petrilli (1851 – 1923), zakonnica, założycielka Sióstr Ubogich św. Katarzyna ze Sieny, Włoszka.

16 V – Kanonizacja w Asunción (Paragwaj): Roch González de Santa Cruz (1576 – 1628), kapłan, jezuita, męczennik, Paragwajczyk; Alfonso Rodríguez (1598 – 1628), kapłan, jezuita, męczennik, Hiszpan; Jan del Castillo (1596 – 1628), kapłan, jezuita, męczennik, Hiszpan.

11 VI – Kanonizacja w Mesynie (Włochy): Eustochia Smeralda Calafato (1434 – 1485), klaryska, założycielka klasztoru w Mesynie, Włoszka.

18 VI – Kanonizacja 117 męczenników wietnamskich.

19 VI – Kanonizacje: Andrzej Dung-Lac (zm. 1839), kapłan, męczennik, Wietnamczyk; Emanuel Lê Phung (zm. 1859), świecki męczennik, Wietnamczyk; Tomasz Trần Van Thiên (1820 – 1838), świecki, męczennik, Wietnamczyk; Hieronim Hermosilla (1800 – 1861), biskup, dominikanin, wikariusz apostolski, męczennik, Hiszpan z San Domingo; Walenty Berrio-Ochoa (1827 – 1861), biskup, dominikanin, wikariusz apostolski, męczennik, Hiszpan; Teofan Venard (zm. 1861), kapłan, członek Stowarzyszenia Misji Zagranicznych, męczennik, Francuz oraz 105 męczenników wietnamskich (zm. w latach 1740 – 1883).

28 VI – Konsystorz, na którym zostało mianowanych 24 kardynałów.

3 VII – Kanonizacje: Piotr Szymon de Rojas-de Roxas (1552 – 1624), kapłan z zakonu trynitarzy, założyciel zgromadzenia Świeckiego „Ave Maria”, Hiszpan;

Filipina Róża Duchesne (1769 – 1852), zakonnica ze zgromadzenia Sióstr Najświętszego Serca Pana Jezusa, Francuzka.

9 VII–10 VII – Uroczyste obchody Tysiąclecia Chrztu Rusi Kijowskiej.

12 VII – Audiencja dla Nikołaja M. Lunkowa, ambasadora ZSRR.

15 VIII – Zakończenie Roku Maryjnego.

3 IX – Beatyfikacja w Colle Don Bosco: Laura Vicuña (1891 – 1904), świecka, Chilijka.

15 IX – Beatyfikacja w Lesotho: Józef Gerard (1831 – 1914), kapłan, oblat Maryi Niepokalanej, misjonarz, apostoł Lesotho, Francuz.

25 IX – Beatyfikacje: Michał Augustyn Pro Juárez (1891 – 1927), kapłan, jezuita, męczennik, Meksykanin; Józef Benedykt Dusmet (1818 – 1894), kardynał, członek zakonu benedyktynów, Włoch; Franciszek Faà di Bruno (1825 – 1888), kapłan, założyciel zgromadzenia Sióstr M.B. Wspomożycielki i św. Zyty, Włoch; Junipero Michał Józef Serra Ferrer (1713 – 1784), kapłan, franciszkanin, misjonarz, Hiszpan; Fryderyk Janssoone Bollengier (1838 – 1916), kapłan, franciszkanin, misjonarz, Francuz; Józefa Naval Girbés (1820 – 1893), świecka, Hiszpanka.

2 X – Kanonizacja: Magdalena z Canossy (1774 – 1835), założycielka zgromadzenia Córek Miłości i zgromadzenia Synów Miłości, Włoszka.

8 X – Przemówienie do Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europejskiej *Jeżeli Europa chce pozostać sobie wierna*.

– Przemówienie do Komisji i Trybunału Praw Człowieka (Strasburg).

JEDENASTY ROK PONTYFIKATU JANA PAWŁA II

16 X 1988 – 15 X 1989 r.

PAŹDZIERNIK

16 X – Msza św. w dziesiątą rocznicę pontyfikatu, w czasie której zostali beatyfikowani trzej zakonnicy, pasjoniści: Bernard Maria od Jezusa – Cezar Silvestrelli (1831 – 1911), kapłan, Włoch; Karol Houben (1821 – 1893), kapłan, Holender oraz Honorat Koźmiński (1829 – 1916), kapłan, kapucyn, Polak.

– Audiencja dla polskich pielgrzymów w dziesiątą rocznicę pontyfikatu.

– Orędzie na Światowy Dzień Emigranta (napisane 4 X).

– Audiencja dla członków Rady Administracyjnej Knights of Columbus (Rycerzy Kolumba).

17 X – Przemówienie na zakończenie VII Sympozjum Biskupów Europejskich nt. *Nowe uwarunkowania wobec narodzin i śmierci człowieka*.

18 X – Audiencja dla członków stowarzyszenia „Ad Petri Sedem”.

– Komunikat Sekretariatu Jedności Chrześcijan dotyczący prac Międzynarodowej Komisji Mieszanej Prawosławnego Kościoła Koptyjskiego i Kościoła Katolickiego.

19 X – Koronacja figury Matki Boskiej Łaskawej z Lacco Ameno na wyspie Ischia.

– Telegram kardynała Sekretarza Stanu Agostino Casaroli na ręce pronuncjusza apostolskiego w Indiach z wyrazami współczucia i zapewnienia o modlitwie Papieża w związku ze śmiercią 160 osób, które zginęły w dwóch ostatnich katastrofach lotniczych.

– Tydzień studiów Papieskiej Akademii Nauk na temat światowych tendencji w rolnictwie.

21 X – Mianowanie trzech nowych członków Sekretariatu dla Niewierzących.

23 X – Beatyfikacja: Niels Stensen (1638 – 1686), uczonec, Duńczyk.

– Modlitwa w czasie „Anioł Pański” z okazji Światowego Dnia Misyjnego.

25 X – Audiencja dla uczestników plenarnego zebrania Papieskiej Komisji do Spraw Duszpasterstwa Migracji i Turystyki.

– List do uczestników międzynarodowej konferencji w Vancouverze na temat roli turystyki w umacnianiu pokoju.

27 X – Mianowanie dwu nowych członków Papieskiej Komisji Reformy Kodeksu Prawa Kanonicznego Wschodniego; dwu członków Papieskiej Komisji Duszpasterstwa Migracji i Turystyki; sekretarzy: Rady Publicznych Spraw Kościoła; Kongregacji Wychowania Katolickiego; Papieskiej Rady do Spraw Kultury oraz siedmiu konsultorów tejże Komisji (wśród nich bpa Ryszarda Kamińskiego).

28 X – Audiencja dla uczestników chrześcijańsko-muzułmańskiego spotkania zorganizowanego przez Sekretariat dla Niechrześcijan.

29 X – Nominacja prałata Faustino Sainz Muñoz pronuncjuszem apostolskim na Kubie i podniesienie go godności arcybiskupa (tyt. Novaliciano).

– Audiencja dla uczestników plenarnego zgromadzenia Międzynarodowej Rady do Spraw Katechezy.

30 X – Wizyta w rzymskiej parafii świętych Szymona i Judy.

31 X – Mianowanie kardynała Józefa Tomko, prefekta Kongregacji Ewangelizowania Narodów, legatem na uroczystości z okazji stulecia ewangelizacji Mali.

– Audiencja dla uczestników konferencji plenarnej Papieskiej Akademii Nauk.

– Wybór Giovanniego Battisty Martini-Bettolo Marconiego prezesem Papieskiej Akademii Nauk na najbliższe czterolecie.

LISTOPAD

1 XI – Msza św. na cmentarzu Campo Verano.

3 XI – Audiencja dla arcybiskupa Pitrima (Wołkołomsk) i P. Mladenowa (MSZ Bułgarii).

6 XI – Wizyta w rzymskiej parafii św. Alojzego Gonzagi.

7 XI – Audiencja dla biskupów przewodniczących Komisji do Spraw Rodzin z okazji 20-lecia ogłoszenia encykliki *Humanae vitae* nt. *Aby duszpasterstwo rodzin było skuteczne i owocne*.

10 XI – Utworzenie prowincji kościelnej San Luis Potosí (Meksyk) z diecezjami Celaya, Leon i Querétaro.

- List [...] do Patriarchy Dymitriosa I.
- Audiencja dla uczestników kapituły generalnej Instytutu Miłości, zgromadzenia założonego w 1828 roku przez ks. Antonio Rosminiego.
- Audiencja dla członków Wspólnoty Roboczej Kościołów Chrześcijańskich.

12 XI – Audiencja dla uczestników międzynarodowego sympozjum w związku z obchodami 1000-lecia Chrztu Rusi.

– Orędzie [...] do Dyrektora Generalnego Światowej Organizacji Zdrowia H. Nakajima z okazji I Światowego Dnia Dialogu i Informacji o AIDS.

– Audiencja dla uczestników międzynarodowego Kongresu Teologów Moralistów, zorganizowanego przez Papieski Instytut Jana Pawła II dla Studiów nad Małżeństwem i Rodziną Uniwersytetu Lateraneńskiego z okazji 20-lecia ogłoszenia encykliki *Humanae vitae*.

– Audiencja dla członków Papieskiej Komisji do Rewizji Kodeksu Prawa Kanonicznego Kościołów Wschodnich.

13 XI – Wizyta pasterska w rzymskiej parafii Matki Bożej Większej u św. Wita.

– Modlitwa przy grobie św. Stanisława Kostki w kościele św. Andrzeja na Kwirynale.

– Telegram [...] do Kardynała Franciszka Macharskiego Arcybiskupa Metropolity Krakowskiego na 50-lecie konsekracji kościoła św. Stanisława Kostki w Krakowie.

15 XI – Audiencja dla uczestników obrad Papieskiej Komisji „Iustitia et Pax” z okazji 40 rocznicy *Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka* i 25 rocznicy encykliki Jana XXIII *Pacem in terris*.

17 XI – Mianowanie z grona kardynałów nowych członków: Rady Publicznych Spraw Kościoła, Kongregacji Nauki Wiary, Kongregacji Biskupów, Kongregacji Kościołów Wschodnich, Kongregacji Sakramentów, Kongregacji Kultu Bożego, Kongregacji Duchowieństwa, Kongregacji Zakonów i Instytutów Świeckich, Kongregacji Ewangelizowania Narodów, Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych, Kongregacji Wychowania Katolickiego, Sekretariatu Jedności Chrześcijan, Sekretariatu dla Niechrześcijan, Papieskiej Komisji „Iustitia et Pax”, Papieskiej Komisji Autentycznej Interpretacji Kodeksu Prawa Kanonicznego, Papieskiej Komisji Reformy Kodeksu Prawa Kanonicznego Wschodniego, Papieskiej Komisji Środków Społecznego Przekazu, Papieskiej Komisji do Spraw Ameryki Łacińskiej, Papieskiej Komisji do Spraw Duszpasterstwa Migracji i Turystyki, Papieskiej Rady do Spraw Rodziny, Papieskiej Komisji Duszpasterstwa Służby Zdrowia, Komisji Kardynalskiej do Spraw Nadzoru Instytutu Dzieł Religijnych.

19 XI – Audiencja dla Aleksandra Dubczeka (przywódcy komunistów czechosłowackich w 1968 r.).

– Mianowanie spośród kardynałów i biskupów 13 nowych członków Sekretariatu dla Niewierzących.

– Przemówienie do Polaków za pośrednictwem Radia Watykańskiego na zakończenie podróży do Afryki.

20 XI – Beatyfikacja trzech misjonarzy franciszkańskich: o. Liberatus Weiss (1675 – 1716), kapłan, męczennik, Niemiec; o. Samuel Marzorati (1670 – 1716), kapłan, męczennik, Włoch; o. Michele Pio Fazoli (ok. 1670 – 1716), męczennik, Włoch oraz Katherina Drexel (1858 – 1955), założycielka Zgromadzenia Sióstr Najświętszego Sakramentu, Amerykanka.

22 XI – Orędzie [...] do narodu libańskiego na ręce maronickiego patriarchy Nasrallah'a Pierr'a Sfeira, z okazji ich święta narodowego.

26 XI – Audiencja dla sześciu biskupów ukraińskich rytu bizantyjskiego.

27 XI – Wizyta w rzymskiej parafii św. Melanii Młodszej.

28 XI – Wznowienie stosunków dyplomatycznych pomiędzy Stolicą Apostolską i Republiką Czadu w randze nuncjatury i ambasady.

29 XI – Utworzenie na Filipinach diecezji Naval.

GRUDZIEŃ

1 XII – Audiencja dla uczestników plenarnego zebrania Kongregacji Zakonów i Instytutów Świeckich.

2 XII – Audiencja dla uczestników zebrania Konsultorów Kongregacji Kultu Bożego.

3 XII – Audiencja dla uczestników włoskiego Kongresu poświęconego sprawom emigracji.

4 XII – Telegramy kondolencyjne na ręce: radzieckiego przywódcy Michaiła Gorbaczowa; ormiańskiego prawosławnego patriarchy Wazgena I i ormiańsko-katolickiego patriarchy Jana Piotra XVIII Kaspariana po trzęsieniu ziemi w Armenii.

– List Apostolski [...] w 25 rocznicę ogłoszenia Konstytucji Soborowej *Sacrosanctum Concilium* – O Świętej liturgii.

9 XII – Przemówienie [...] do uczestników XVII Krajowego Kongresu Włoskich Nauczycieli Katolickich Szkół Średnich.

– Orędzie [...] skierowane na ręce przewodniczącego 43 Zgromadzenia Ogólnego ONZ z okazji 40-lecia ogłoszenia Deklaracji Praw Człowieka.

11 XII – Kanonizacja: Maria Rosa Molas y Vallvé (zm. 1876), zakonnica, Hiszpanka.

16 XII – Orędzie [...] na IV Światowy Dzień Młodzieży 1989 roku: *Jezus Chrystus naszą Drogą Prawdą i Życiem* (napisane 27 XI).

18 XII – Wizyta w rzymskiej parafii św. Józefa Cottolengo.

20 XII – Nominacja kardynała Joachima Meissnera na arcybiskupa Kolonii.

23 XII – Audiencja dla przewodniczącego Organizacji Wyzwolenia Palestyny Jassera Arafata.

24 XII – Wigilijna audiencja dla Polaków *Nie można igrać z wyzwaniem dziejów*.

25 XII – Orędzie Bożonarodzeniowe „Urbi et Orbi” *Razem z Nim stańmy po stronie ubogich.*

30 XII – Wizyta w Fermo i Porto San Giorgio (na Wybrzeżu Adriatyku).

– Ogłoszenie przez Kongregację Wychowania Katolickiego dokumentu: *Wskazania dotyczące studiów i nauczania doktryny społecznej Kościoła w ramach formacji kapłańskiej.*

31 XII – Audiencja dla uczestników plenarnego zebrania Kongregacji Zakonów i Instytutów Świeckich.

1989

STYCZEŃ

1 I – Orędzie [...] na XXII Światowy Dzień Pokoju *Poszanowanie mniejszości warunkiem pokoju* (napisane 8 XII 1988 r.).

– Telegram [...] do uczestników XI europejskiego spotkania młodzieży, zorganizowanego przez wspólnotę Taizé.

– Motu proprio [...] do Watykańskiego Urzędu Pracy.

2 I – Wyrazy współczucia przesłane za pośrednictwem kardynała Sekretarza Stanu na ręce arcybiskupa Rio de Janeiro, kardynała Eugênio de Araujo Sales rodzicom ofiar katastrofy promu turystycznego w Brazylii.

5 I – Spotkanie z patriarchą Rumuńskiego kościoła prawosławnego, Teoctisem.

6 I – Zapowiedź zwołania Specjalnego Synodu Biskupów, poświęconego sprawom Kościoła w Afryce oraz ustanowienie Komisji Przedprzygotowawczej Zgromadzenia Specjalnego Synodu Biskupów .

– Konsekracja trzynastu biskupów: pięciu z Włoch; dwóch z Hiszpanii, dwóch z Tanzanii, jednego z Indii, jednego z Trynidadu i Tobago, Gwatemali i z Dominikany.

– „Deklaracja Kolońska” podpisana przez 163 teologów: RFN, Holandii, Szwajcarii i Austrii dotycząca m.in. sprawowania władzy w Kościele.

7 I – Audiencja dla uczestników Krajowego Zjazdu Włoskiej Akcji Katolickiej Dorosłych.

– Kondolencje dla wdowy po cesarzu Japonii Hirohito.

9 I – Przemówienie do Korpusu Dyplomatycznego *Transcendentne podstawy godności i praw człowieka.*

– Słowa współczucia Papieża na ręce biskupa Nottingham w związku z katastrofą lotniczą w Anglii.

12 I – Audiencja dla delegacji amerykańskiego Kościoła ewangelicko-luterańskiego.

– Audiencja dla członków dyrekcji UNICEF dla Ameryki Łacińskiej i Wysp Karaibskich.

13 I – Audiencja dla uczestników plenarnego zebrania Papieskiej Rady do Spraw Kultury.

- 14 I** – Audiencja dla biskupów z Jugosławii.
- 15 I** – Wizyta w rzymskiej parafii Matki Bożej z Góry Karmel.
- 17 I** – Audiencja dla premiera Iranu Amina Hoseina Musavi.
– Mianowanie spośród kardynałów i biskupów 20 nowych członków Kongregacji Ewangelizowania Narodów (w tym biskupa Edmunda Piszca).
- 19 I** – Ogłoszenie daty i tematu najbliższego zwyczajnego Zgromadzenia Generalnego Synodu Biskupów, który odbędzie się 30 IX – 28 X.1990 r. Będzie on poświęcony formacji księży w aktualnej sytuacji.
– Wystąpienie przedstawiciela Stolicy Apostolskiej na Konferencji Bezpieczeństwa i Wspólnoty w Europie nt. *Wolność religijna: teoria rzeczywistość, nadzieje*.
- 21 I** – Audiencja dla oficjalnej delegacji radzieckiego Komitetu Pokoju.
- 22 I** – List [...] do uczestników Konferencji w Melbourne z okazji V Światowej Konferencji przedstawicieli różnych religii na rzecz pokoju.
– Wizyta w rzymskiej parafii św. Cypriana.
- 26 I** – Audiencja dla Trybunału Roty Rzymskiej.
- 28 I** – Wizyta w rzymskiej parafii świętych Joachima i Anny.
- 30 I** – Posynodalna adhortacja *Christifideles Laici* [...] O powołaniu i misji świeckich w Kościele i świecie dwadzieścia lat po Soborze Watykańskim II (napisana 30 XII 1988 r.).
- 31 I** – Wizyta w Warszawie arcybiskupa Francesco Colasuonno, kierownika do spraw Kontaktów Stolicy Apostolskiej z PRL.

LUTY

- 1 II** – Przemówienie [...] do uczestników sesji plenarnej Kongregacji Nauki Wiary i Sekretariatu Jedności Chrześcijan *Podstawy działalności ekumenicznej*.
- 2 II** – List [...] na XXVI Światowy Dzień Modlitw o Powołania Kapłańskie i Zakonne nt. *Zadania szkoły*.
- 3 II** – Audiencja dla biskupów obrządku łacińskiego z krajów arabskich.
– Audiencja dla biskupa Mainz Lehmana, przewodniczącego Konferencji Episkopatu Niemieckiego w związku z „Deklaracją Kolońską”.
- 5 II** – Wizyta w rzymskiej parafii św. Józefa Rzemieślnika.
- 6 II** – Audiencja dla Andreja Sacharowa, laureata Pokojowej Nagrody Nobla.
- 7 II** – Mianowanie nowych członków Rady Publicznych Spraw Kościoła oraz jednego konsultora tejże Komisji.
- 8 II** – Dar Sekretariatu Jedności Chrześcijan dla Prawosławnej Cerkwi Rosyjskiej w postaci papieru na druk 50 tys. egz. Pisma świętego.
– Orędzie [...] na Wielki Post poświęcone problemowi głodu na świecie.
– Przyznanie charakteru kościelnego stowarzyszeniu „Memores Domini” (pozostającemu w ruchu „Comunione e Liberazione”).
- 9 II** – Radiowe orędzie [...] do wiernych w Brazylii na rozpoczęcie dorocznej „Kampanii braterstwa”.

- Wyjazd delegata papieskiego kardynała Silvio Oddi na pogrzeb cesarza Japonii Hirohito.
- 10 II** – Dokument Papieskiej Komisji „Iustitia et Pax” *Kościół wobec rasizmu. Ku społeczeństwu bardziej braterskiemu* (napisany 2 XI 1988 r.).
 - Audiencja dla uczestników kursu „Graduate School” Instytutu Ekumenicznej Rady Kościołów w Bossey.
- 12 II** – Wizyta w rzymskiej parafii San Giacomo in Augusta.
- 16 II** – Radiowe orędzie [...] z okazji krajowych misji w Kolumbii.
- 18 II** – Audiencja dla uczestników sympozjum zorganizowanego przez Konferencję Episkopatu Włoskiego i Instytut Jacquesa Maritaina nt. *Etyka i demokracja gospodarcza*.
 - Apel o ład moralny w ekonomii.
- 19 II** – Wizyta w rzymskiej parafii Maryi Matki Kościoła.
- 20 II** – Audiencja dla członków Zarządu regionu Lacjum.
- 22 II** – List [...] do biskupów Stanów Zjednoczonych na temat życia zakonnego.
- 24 II** – Audiencja dla grupy uczestników plenarnego zebrania Papieskiej Komisji Środków Społecznego Przekazu.
- 25 II** – Audiencja dla uczestników XXXII Kongresu „Rotary International” dystryktu włoskiego. Temat związany z odprężeniem stosunków Wschód-Zachód.
 - Audiencja dla członków „Circolo di San Pietro” (stowarzyszenia dobroczynnego istniejącego od 120 lat).
 - Ogłoszenie przez Kongregację Nauki Wiary nowej formuły przysięgi wierności składanej przy obejmowaniu niektórych urzędów kościelnych.
- 26 II** – Wizyta w rzymskiej parafii św. Barbary w dzielnicy Campanelle.

M A R Z E C

- 1 III** – Mianowanie spośród kardynałów i biskupów nowych członków Kongregacji Kościołów Wschodnich (w ramach reorganizacji Kościoła na Litwie).
 - Mianowanie spośród kardynałów i biskupów nowych członków Kongregacji do Spraw Kultu Bożego i Sakramentów.
- 2 III** – Zapalenie w Sali Tronowej w Watykanie „Ognia Pokoju i Przyjaźni” na Światowe Igrzyska Policji w Trydencie.
- 3 III** – Audiencja dla brata Rogera Schutza – przełożonego wspólnoty w Taizé.
 - Audiencja dla ambasadora Kuby przy Stolicy Apostolskiej Fermína Rodrígueza Paz.
- 4 III** – Mianowanie nowego delegata „ad tempus” Papieskiej Komisji dla Sztuki Sakralnej we Włoszech.
- 5 III** – Wizyta w rzymskiej parafii Santa Maria degli Angeli.
- 8 III** – Mianowanie o. George Marie Martin Cottiera sekretarzem generalnym Międzynarodowej Komisji Teologicznej.
- 8 III–11 III** – Spotkanie z przewodniczącymi kilku dykasterii Kurii Rzymskiej z 35 biskupami reprezentującymi Episkopat USA nt. *Ewangelia w społecznym i*

kulturowym kontekście USA ze szczególnym uwzględnieniem roli biskupów jako nauczycieli wiary.

9 III – Zatwierdzenie z dniem 1 marca na okres bieżącego 5-lecia Konstytucji Apostolskiej *Pastor bonus* na dotychczasowych stanowiskach przewodniczących, wiceprzewodniczących, sekretarzy, członków i konsultorów dykasterii i urzędów, które zmieniły nazwę lub strukturę, łącznie z Kongregacją Kultu Bożego i Sakramentów.

– Mianowanie przewodniczącego Papieskiej Rady do Spraw Duszpasterstwa Migracji i Turystyki i przewodniczącego Papieskiej Komisji Duszpasterstwa Służby Zdrowia oraz członka Papieskiej Rady Interpretacji Tekstów Prawnych; członka Papieskiej Rady do Spraw Rodziny i kierownika Biura w Kongregacji Wychowania Katolickiego.

10 III – W ramach reorganizacji struktur kościelnych na Litwie mianowanie: Vincentasa Sladkevičiausa arcybiskupem metropolitą Kowna; Julijonasa Steponavičiausa – arcybiskupem metropolitą Wilna; Atanazego Vaičiausa ordynariuszem Teliszów (Telšiai) ; Juozasa Preikošasa – administratorem apostolskim „ad nutum Sanctae Sedis” diecezji Poniwież (Panevežys); Juozasa Matulaitisa (podniesionego do godności biskupa) administratorem apostolskim „ad nutum Sanctae Sedis” diecezji Koszedary (Kaišiadorys); prałata Juozasa Zemaitisa administratorem apostolskim „ad nutum Sanctae Sedis” diecezji Wilkowyszki (Vilkaviškis), podnosząc go do godności biskupa.

11 III – Przemówienie [...] do przedstawicieli Episkopatu USA.

– Mianowanie spośród kardynałów i biskupów nowych członków Kongregacji Kościołów Wschodnich oraz nowych konsultorów tejże Komisji, jak również konsultorów Komisji Specjalnej do Spraw Liturgii.

12 III – Wizyta w rzymskiej parafii św. Saturnina.

16 III – Audiencja dla Romana Malinowskiego – marszałka sejmu PRL.

– List [...] do Kapłanów na Wielki Czwartek poświęcony relacji pomiędzy kapłaństwem sakramentalnym a laikatem.

17 III – Spotkanie z uczestnikami sympozjum poświęconego papieżowi Piusowi XI.

18 III – Spotkanie z młodzieżą (w przeddzień Światowego Dnia Młodzieży): *Nie uznawajcie kompromisów tam, gdzie w grę wchodzi prawda Ewangelii.*

19 III – Audiencja dla ministra Węgier – Imre Pozsgay’a.

– Orędzie [...] do Arcybiskupów Metropolitów Stanów Zjednoczonych.

20 III – Utworzenie diecezji Doba w Czadzie.

22 III – Utworzenie – zgodnie z konstytucją apostolską „Pastor bonus” – trzech stałych Komisji międzydykasteryjnych: 1. do Spraw Kościołów lokalnych; 2. do Spraw Instytutów Życia Konsekrowanego; 3. do Spraw Formacji Kandydatów do Kapłaństwa.

25 III – Orędzie [...] wielkanocne „Urbi et Orbi”.

26 III – Spotkanie z uczestnikami Kongresu Młodzieży Akademickiej „UNIV’89” *Dies quam fecit Dominus.*

- 29 III** – Mianowanie nowego ordynariusza diecezji Luiziana w Brazylii.
 – Apel o pokój w Jugosławii.
- 30 III** – Mianowanie trzech kardynałów członkami Kongregacji Nauki Wiary.
 – List [...] z okazji odsłonięcia tablicy dla upamiętnienia życia, męczeństwa i zagłady Żydów, mieszkańców ziemi wadowickiej.
 – Audiencja dla członków dyrekcji Komisji „Wiara i Ustrój” Ekumenicznej Rady Kościołów.
 – Mianowanie nowych ordynariuszy: Jugosławii, Peru i Wheeling-Charleston (USA).
- 31 III** – Pierwsza wizyta sześciu biskupów z Tureckiej Komisji Episkopatu.

KWIECIEŃ

- 1 IV** – Utworzenie diecezji Kasese w Ugandzie.
- 2 IV** – Wizyta w „mieście wojskowym” Cecchignoli.
- 3 IV** – Audiencja dla członków Światowej Rady Unii Nauczycieli Katolickich.
- 5 IV** – Apel o zaprzestanie wojny w Libanie.
- 7 IV** – Spotkanie z uczestnikami plenarnej sesji Papieskiej Komisji Biblijnej.
- 9 IV** – Kanonizacja: Clelia Barbieri (1847 – 1870), założycielka Zgromadzenia Sióstr Najmniejszych Matki Boskiej Bolesnej, Włoszka.
- 15 IV** – Audiencja dla Józefa Czyrka – członka władz PZPR.
- 16 IV** – Mianowanie biskupa Jana Schotte’a przewodniczącym Biura Pracy Stolicy Apostolskiej.
 – Przemówienie do uczestników Kongresu poświęconego zagadnieniom służby życiu.
 – Wizyta w rzymskiej parafii Świętego Ducha.
- 20 IV** – Osobiste posłanie [...] do patriarchy katolików obrządku wschodniego maronitów Nasrallah Sfeira ze słowami solidarności z cierpiącym narodem libańskim.
 – Audiencja dla delegacji NSZZ „Solidarność” z Lechem Wałęsą na czele.
 – Audiencja dla uczestników włoskiego Krajowego Zjazdu Stowarzyszenia Adoracji Najświętszego Sakramentu.
- 23 IV** – Beatyfikacja pięciu sług Bożych: Marcin Lumbres (1598 – 1632), zakonnik z Zakonu Augustianów Rekolektów, męczennik, Hiszpan; Melchior Sanchez (1599 – 1632), zakonnik z Zakonu Augustianów Rekolektów, męczennik, Hiszpan; Maria Margherita Caiani (1863 – 1921), założycielka zgromadzenia Sióstr Franciszkanek Najświętszego Serca, Włoszka; Marie-Catherine de Longpre (1632 – 1668) zakonnica, Augustianka, Francuzka oraz Franciszka Siedliska (1842 – 1902), założycielka zgromadzenia Sióstr Najświętszej Rodziny z Nazaretu, Polka.
 – Apel o pokój w Libanie.
 – Prośba o modlitwę za Kościół w Czechosłowacji.
- 25 IV** – List [...] do Metropolity Krakowskiego z okazji 500-lecia śmierci Stanisława Kazimierczyka zwanego błogosławionym.

– Audiencja dla uczestników Międzynarodowego Kongresu Uniwersytetów Katolickich.

28 IV–7 V – Podróż apostolska do Afryki: Republika Madagaskaru, Reunion (Ocean Indyjski), Zambia i Malawi.

28 IV – Republika Madagaskaru : Antananarivo

– przemówienie powitalne *Komunia Kościoła w służbie solidarności całego narodu*.

29 IV – Antananarivo: przemówienie do biskupów *Aby Dobra Nowina przeniknęła ludzi aż do głębi*.

– Antananarivo: spotkanie z młodzieżą *Misja i odpowiedzialność*.

30 IV – Beatyfikacja Wiktorii Rasoamanarivo (1848 – 1894), osoba świecka, pierwsza malgaska błogosławiona.

– Antananarivo: spotkanie z Korpusem Dyplomatycznym *Drogi rozwoju*.

– Orędzie [...] do więźniów z Antananarivo.

MAJ

1 V – Fianaranstoa (Madagaskar): Spotkanie z chorymi.

– Wyspy Reunion – Saint-Denis: spotkanie z kapłanami, zakonnikami, zakonnicami i przedstawicielami rad duszpasterskich *Kościół jest komunią*.

2 V – Beatyfikacja w Saint-Denis (Reunion): Jean-Bernard Rousseau (1797 – 1867) ze Zgromadzenia Braci Szkolnych, Francuz.

3 V – Zambia – Lusaka; Spotkanie z Korpusem Dyplomatycznym *Zasada międzynarodowej solidarności*.

4 V – Lusaka: spotkanie ekumeniczne *Usiłujcie zachować jedność ducha*.

6 V – Malawi – Blantyre : Przemówienie do biskupów Malawi *W przededniu Synodu Biskupów poświęconego Afryce*.

– Blantyre: Przemówienie pożegnalne *Wierzę we wrodzoną dobroć każdej istoty ludzkiej*.

– Lilongwe (stolica Malawi): Przemówienie na lotnisku wojskowym *Życie nowym życiem w Chrystusie*.

7 V – Orędzie [...] na XXIII Światowy Dzień Środków Społecznego Przekazu *Religia w środkach społecznego przekazu*.

11 V – Modlitwa Papieża przy relikwiach bł. Urszuli Ledóchowskiej w grotach Watykańskich (przed translacją relikwii do Polski).

13 V – List Apostolski [...] poświęcony 25 rocznicy ogłoszenia Konstytucji Soborowej „O Świętej Liturgii” *Sacrosanctum concilium* (napisany 4 XII 1988 r.).

– Przemówienie do Rady Przełożonych Papieskich Dzieł Religijnych.

14 V – Orędzie [...] na Światowy Dzień Misyjny *Troska Kościoła o obecność kleru miejscowego w młodych wspólnotach chrześcijańskich* (napisane 7 V).

15 V – Poślanie do Sekretarza Generalnego ONZ w sprawie Libanu.

16 V – Ogłoszenie przez Papieską Komisję Środków Społecznego Przekazu dokumentu poświęconego pornografii i przemocy w mass-mediach.

17 V – Przemówienie [...] w czasie Konferencji Episkopatu Włoch w nawiązaniu do przygotowywanego dokumentu na temat wartości życia.

– Audiencja prywatna dla kard. Prymasa Polski Józefa Glempa i arcybiskupa Bronisława Dąbrowskiego.

19 V – Orędzie [...] skierowane na ręce Sekretarza Generalnego ONZ Pereza de Cuellara z okazji 25 rocznicy ustanowienia Misji Stolicy Apostolskiej przy tej organizacji.

– Audiencja dla Polaków z kraju i emigracji, którzy przybyli do Włoch na obchody 45 rocznicy bitwy o Monte Cassino.

21 V – Wizyta Papieża w Grosseto.

22 V – Apel do Sekretarza Generalnego ONZ i głów państw o podjęcie działań w sprawie Libanu.

24 V – Orędzie [...] do uczestników spotkania religijno-naukowego w Caracas (Wenezuela), poświęconego moralnej ocenie zapłodnienia „in vitro” i doświadczeń na płodach ludzkich.

26 V – Audiencja dla kardynała Josefa Ratzingera – prefekta Kongregacji Nauki Wiary.

– Audiencja dla uczestników rzymskiego kolokwium „Nova Spes”.

27 V – Audiencja dla prezydenta USA Georges’a Bush’a.

– Audiencja dla szefa Urzędu do Spraw Wyznań z Kuby.

CZERWIEC

1 VI–10 VI – Podróż apostolska do krajów Skandynawii: Norwegia, Islandia, Finlandia, Dania, Szwecja.

– **Norwegia** (Oslo): Spotkanie ekumeniczne z udziałem ok. 200 przedstawicieli różnych wyznań *Dążymy do tej jedności, której pragnął Chrystus*.

– Spotkanie z Konferencją Episkopatu Skandynawii.

– **Trondheim**: Spotkanie ekumeniczne *Nadszedł czas otwarcia nowego rozdziału dziejów chrześcijaństwa*.

3 VI – **Islandia** (Reykjavik): Spotkanie z kapłanami, zakonnikami, zakonnicami i laikatem *Uczyńcie Ewangelię duszą waszego narodu*.

– Reykjavik: Spotkanie ekumeniczne *Jedność chrześcijan stanie się darem Boga w Jego czasie łaski*.

4 VI – **Finlandia** (Helsinki): Spotkanie z Korpusem Dyplomatycznym oraz arcybiskupami luterańskimi i prawosławnymi.

– Helsinki: Spotkanie ze zwierzchnikiem Kościoła prawosławnego arcybiskupem Johannesem.

5 VI – **Turku**: Spotkanie ekumeniczne *Punktem odniesienia jest dla nas wszystkich Jezus Chrystus*.

6 VI – **Dania** (Kopenhaga): *Bóg powołał człowieka do miłości*.

– Kopenhaga: Spotkanie z Polakami *Świadectwo i uczestniczenie*.

- Roskilde: Spotkanie z biskupami duńskiego Kościoła luterańskiego *Nasza droga ku wspólnej Eucharystii*.
- 7 VI** – Kopenhaga: Spotkanie ekumeniczne *Spotkanie przy stole słowa*.
- 8 VI** – Szwecja (Sztokholm): „*Choćby cały świat zyskał...*”.
- 9 VI** – Uppsala: Spotkanie ekumeniczne *Bez polemik i wzajemnej nieufności*.
 - Uppsala: Spotkanie ze środowiskiem uniwersyteckim: *Misja uniwersytetu wobec osoby ludzkiej*.
- 10 VI** – Vadstena: Spotkanie z młodzieżą *Sens życia polega na dawaniu*.
- 11 VI** – Ubolewanie z powodu przelewu krwi w stolicy Chińskiej Republiki Ludowej w Pekinie.
- 15 VI** – List [...] do kardynała Františka Tomaška z okazji 90-lecia urodzin.
- 16 VI** – Audiencja dla 70-osobowej grupy uczestników Papieskiej Rady Rodziny nt. *Rzeczywistość Sakramentalna i duszpasterska młodych małżeństw*.
 - Przemówienie do członków Papieskiego Dzieła Pomocy Kościołom Wschodnim.
 - Audiencja dla grupy zwierzchników Kościołów chrześcijańskich z arcybiskupem Triwendram Benedicta Mar Gregoriosem (przewodniczącym Komisji Episkopatu w Keralii – pld. Indie) przybyłych w celu nawiązania kontaktów ekumenicznych.
 - Wizyta w Pollone (gdzie znajduje się grób Sługi Bożego Pier Giorgio Frassatego).
- 17 VI** – Spotkanie z grupą pielgrzymów z Rumunii.
- 18 VI** – Beatyfikacje: bp Antonio Bovino Lucci (1682 – 1752), zakonnik Braci Mniejszych Konwentualnych, Włoch; Elisabetta Renzi (1786 – 1859), założycielka Zgromadzenia Pobożnych Nauczycielek od Matki Bolesnej, Włoszka.
- 20 VI** – Mianowanie spośród kardynałów 18 członków Rady Sekretariatu Generalnego Synodu Biskupów poświęconego Afryce.
- 23 VI** – Spotkanie z 22 członkami Rady Sekcji Synodu Biskupów na temat Afryki.
- 24 VI** – Spotkanie z 500-osobową grupą pielgrzymów z Polski i emigracji, w tym z delegacją „Solidarności” z Władysławem Frasyniukiem oraz Barbarą Labudą na czele.
 - Audiencja dla biskupów maronickich z Libanu.
 - Opublikowanie stanowiska Stolicy Apostolskiej w sprawie Centrum Informacji, Spotkań, Dialogu i Modlitwy w Oświęcimiu.
 - Powołanie 8 nowych członków Kongregacji Wychowania Katolickiego.
- 25 VI** – Audiencja prywatna dla Kardynała R. Etchegaray – przewodniczącego Papieskiej Komisji „Iustitia et Pax” i Papieskiej Rady „Cor Unum”.
 - Wizyta apostolska we włoskiej diecezji Gaeta.
- 27 VI** – Opublikowanie przez Kongregację Wychowania Katolickiego dokumentu pt. *Wytyczne dotyczące studium i nauczania społecznej doktryny Kościoła w formacji kapłanów*.

- 29 VI** – Audiencja dla delegacji patriarchatu prawosławnego Konstantynopola.
– Nałożenie paliuszy czternastu arcybiskupom metropolitom.

LIPIEC

- 1 VII** – List do przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski kardynała Józefa Glempa w sprawie nawiązania stosunków dyplomatycznych ze Stolicą Apostolską.
- 4 VII** – Mianowanie spośród kardynałów członków Kongregacji do Spraw Instytutów Życia Konsekrowanego i Stowarzyszeń Życia Apostolskiego (wśród nich kard. F. Macharski).
- 6 VII** – Audiencja dla nowego pronuncjusza Pakistanu, arcybiskupa Luigi Bresana.
- 10 VII** – Audiencja dla stu dzieci z terenów dotkniętych trzęsieniem ziemi w Armenii.
- 11 VII** – Ogłoszenie tematu XXIV Światowego Dnia Środków Społecznego Przekazu *Orędzie Chrystusa we współczesnej kulturze środków przekazu*.
- 16 VII** – Wizyta w sanktuarium Maryjnym w Oropie (diecezja Biella w Piemencie).
- 17 VII** – Nawiązanie stosunków dyplomatycznych między Stolicą Apostolską a Polską Rzeczypospolitą Ludową.
- 20 VII** – Odznaczenie Stefana Stuligrosza (dyrektora Poznańskiego Chóru Chłopięcego i męskiego) Wielkim Krzyżem Świętego Sylwestra, za zasługi w krzewieniu muzyki kościelnej w Polsce i na całym świecie.
- 21 VII** – Mianowanie ks. Jana Martyniaka biskupem pomocniczym Prymasa Polski, ordynariuszem dla wiernych obrządku greko-katolickiego w Polsce.
– Wizyta w Les Combes i Turynie.
- 25 VII** – Mianowanie administratorem „ad nutum Sanctae Sedis” diecezji Mińskiej ks. Tadeusza Kondrusiewicza.
- 26 VII** – Mianowanie administratora apostolskiego w Trnavie abpa Jana Sokola prymasem Słowacji.

SIERPIEŃ

- 1 VIII** – Homilia do Polaków w nawiązaniu do historio-zbawczego sensu zmagania narodu polskiego.
- 10 VIII** – Audiencja dla Bronisława Geremka i Adama Michnika.
- 10–12 VIII** – Międzynarodowe sympozjum z udziałem Ojca Świętego w Castel Gandolfo nt. *Europa a społeczeństwo obywatelskie*.
- 11 VIII** – Orędzie [...] do młodzieży przebywającej w Santiago de Compostela *Znaki Kościoła pielgrzymującego drogami dziejów*.
- 15 VIII** – Apel o zaprzestanie bombardowania Bejrutu.
– Adhortacja apostolska *Redemptoris custos [...] o Świętym Józefie i Jego posłannictwie w życiu Chrystusa i Kościoła*.

- 19 VIII** – Podróż apostołska do Hiszpanii (Santiago de Compostela): spotkanie z młodzieżą z okazji IV Światowego Dnia Młodzieży nt. *Ja Jestem Drogą – Prawdą – Życiem*.
- 20 VIII** – Wizyta apostolska w Asturii (Hiszpania).
- 21 VIII** – Nawiedzenie sanktuarium Matki Bożej z Covadonga *U stóp Maryi z Covadonga składam wizję Europy bez granic*.
- Audiencja dla premiera Rządu Hiszpańskiego.
- 24 VIII** – Włączenie Komisji Charytatywnej Episkopatu Polski do grona Członków Papieskiej Rady „Cor Unum”.
- 25 VIII** – Audiencja dla trzech członków Świętego Synodu Patriarchatu Moskiewskiego: metropolity Kijowa Filareta, metropolity Kołymy Juvenalisa, metropolity Mińska i Białorusi Filareta.
- 26 VIII** – Powołanie na stanowisko nuncjusza apostolskiego w Polsce ks. Józefa Kowalczyka, oraz podniesienie go do godności arcybiskupa.
- Audiencja dla uczestników Synodu Biskupów Ormiańskich z patriarchą Cylicji Janem Piotrem XVIII Kasparianem na czele.
- 27 VIII** – Audiencja dla 350 przedstawicieli najbiedniejszych ludzi z całego świata, skupionych w ruchu „Aide à Toute Détresse – Quatre Monde”.
- 30 VIII** – Audiencja dla chóru z Tallina (Estonia).

WRZESIEŃ

- 1 IX** – Specjalne posłanie [...] do uczestników Światowego Dnia Modlitw o Pokój w Warszawie nt. *Iść dalej drogą Asyżu*.
- List [...] do Konferencji Episkopatu Polski na 50-lecie wybuchu II wojny światowej (napisany 26 VIII).
 - List Apostolski [...] z okazji 50 rocznicy wybuchu II wojny światowej (napisany 27 VIII).
- 5 IX** – Audiencja dla przedstawicieli japońskich wyznawców religii niechrześcijańskich.
- Posłanie Stolicy Apostolskiej do uczestników Konferencji państw niez zaangażowanych, która odbyła się w Belgradzie.
 - Audiencja dla 40 przedstawicieli różnych religii (uczestników Światowego Dnia Modlitw o Pokój w Warszawie).
- 7 IX** – Audiencja dla uczestników „Dni Rzymskich” zorganizowanych przy udziale Papieskiego Instytutu Studiów Arabskich i Islamistycznych nt. *Chrześcijaństwo i Muzułmanie na rzecz wspólnego projektu społeczeństwa*.
- 8 IX** – Audiencja dla grupy uczestników Międzynarodowej Komisji do Spraw Dialogu pomiędzy Katolikami i Zielonoświątkowcami.
- Orędzie [...] na Światowy Dzień Alfabetyzacji.
- 9 IX** – Audiencja dla uczestników spotkania delegatów uniwersytetów katolickich.
- 10 IX** – Audiencja dla redaktora naczelnego „Moskiewskich nowości” Igora Jakowlewa.

15 IX – Audiencja dla mnichów buddystów tybetańskich z grupą benedyktynów oraz przedstawicielami Papieskiej Rady Dialogu Międzywyznaniowego.

17 IX – Wizyta duszpasterska w Orte, Civita Castellana i w Trevignano Romano (Włochy).

19 IX – Komunikat Komisji Stolicy Apostolskiej do Spraw Stosunków Religijnych z Judaizmem w sprawie Centrum Informacji, Spotkań, Dialogu i Modlitwy w Oświęcimiu oraz lokalizacji klasztoru sióstr karmelitanek.

21 IX – Orędzie na Światowy Dzień Migranta (napisane 10 IX).

22–24 IX – Wizyta w Toskanii: Piza, Lucca, Cecina i Volterra.

23 IX – Volterra: Homilia *Śladami pierwszego następcy św. Piotra*.

24 IX–8 X – VI Synod Biskupów Katolickiego Kościoła Ukraińskiego.

25 IX – Nominacja ks. prałata Janusza Bolonka nuncjuszem apostolskim Wybrzeża Kości Słoniowej (Afryka) oraz wyniesienie go do godności arcybiskupa.

26 IX – Publikacja dwóch dokumentów papieskich w sprawie Libanu: *Do wszystkich biskupów Kościoła Katolickiego*; *Do wszystkich muzułmanów w sprawie pokoju* (napisane 7 IX).

– Audiencja dla delegacji NSZZ „Solidarność” Rolników Indywidualnych z przewodniczącym, wicemarszałkiem Senatu, Józefem Śliszem na czele.

30 IX – Audiencja dla prymasa wspólnoty anglikańskiej abpa Canterbury, Roberta Runcie (od 1970 r. pracuje Komisja mieszana dialogu teologicznego złożona z przedstawicieli obu wyznań).

– List apostolski [...] z okazji 100 rocznicy założenia dzieła św. Piotra.

PAŹDZIERNIK

1 X – Beatyfikacja: 26 męczenników hiszpańskich zabitych w czasie wojny domowej w 1936 r. oraz: Wawrzyniec Maria Salvi (zm. 1856), kapłan, Włoch; Gertruda Katarzyna Comensole (zm. 1903), założycielka zgromadzenia Sióstr Sakramentek z Bergamo, Włoszka; Franciszka Anna Thirer-Carbonelle (zm. 1855), szarytka, Hiszpanka.

– Uroczyste poświęcenie w Bazylice Watykańskiej wizerunków św. Włodzimierza i św. Olgi, umieszczonych w tejże Bazylice.

2 X – Podpisanie przez Jana Pawła II i prymasa Kościoła anglikańskiego, arcybiskupa Roberta Runcie, deklaracji wyrażającej wolę współdziałania na rzecz przywrócenia widzialnej jedności i wspólnoty między katolikami i anglikanami.

4 X – Orędzie [...] na Światowy Dzień Emigranta.

– Konsekracja arcybiskupa Audrysa Bačkisa – podsekretarza Rady Publicznych Spraw Kościoła oraz mianowanie go pronuncjuszem w Holandii.

– Modlitwa w intencji pokoju w Libanie.

5 X – Apel na Synodzie Biskupów Ukraińskich (23 IX–8 X) o legalizację Ukraińskiego Kościoła Katolickiego (unickiego). *Bez legalizacji wspólnoty ukraińskiej proces demokratyzacji nigdy nie będzie kompletny.*

- Audiencja dla biskupów ukraińskich, uczestników VI Synodu Katolickiego Kościoła Ukraińskiego.
- Audiencja dla ambasadora Polski przy Stolicy Apostolskiej – Jerzego Kuberskiego.
- Audiencja dla arcybiskupa Wilna Julijonasa Stepanovičiusa.
- 6 X** – Depesza [...] z samolotu przelatującego nad terytorium ZSRR, do Michaiła Gorbaczowa z błogosławieństwem dla narodu radzieckiego.
- 6 X–16 X** – Podróż apostolska do Korei Południowej, Indonezji i Wysp Mauritiusa.
- 7 X** – Republika Korei – Seul: udział w 44 Kongresie Eucharystycznym *Głosimy wobec świata, że Chrystus jest naszym pokojem*.
- 8 X** – Spotkanie z prezydentem Republiki Korei Roo Sae Wu.
 - Apel o pokój (w czasie modlitwy „Anioł Pański”).
 - Spotkanie z biskupami z krajów, w których katolicy znajdują się w trudnej sytuacji: Birma, Wietnam, Chiny.
 - Spotkanie z prezydentem Indonezji Suharto.
- 9 X** – Indonezja (Jakarta) *Nie postępujcie jak ci, dla których wolność jest usprawiedliwieniem zła*.
- 10 X** – Jogjakarta (Jawa): Homilia *Więzi pomiędzy Kościołem i kulturą Jawy wywodzą się z tajemnicy Wcielenia*.
 - Jakarta *Dialog pomiędzy religiami a wierność prawdzie*.
- 11 X** – Wyspa Flores *Czego oczekuje od Was Chrystus?*
- 12 X** – Dili (Timor Wschodni): Homilia *Macie być „solą ziemi” i „światłem świata”*.
 - Medan (Sumatra) *Nadprzyrodzona solidarność całej rodziny ludzkiej*.
- 13 X** – Jakarta *Potrzeba profetycznego świadectwa obecności Kościoła* (Przemówienie do biskupów Indonezji).
 - Spotkanie z przedstawicielami świata akademickiego i kultury Indonezji.
- 14 X** – Mauritius (Port Luis) *Dzieło nie jest skończone*.
- 15 X** – La Ferme (Rodrigues) *Od czego zależy przyszłość?*
 - Rose Hill (Mauritius) *Powiedz nam, jak żyć zgodnie z wiarą*.
 - Dokument Kongregacji Nauki Wiary *O niektórych aspektach medytacji chrześcijańskiej*.